Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 306 (14417) | 1976 оной декабрин 31, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

[У]РМА БАЯРТАЙГААР [Ү]ДЭШЭНЭБДИ ШАМАЙ, 1976 ОН

Жэлэй һүүлшын үдэр. Үшөө нэгэ жэл түгэсэбэ, [ү]шөө нэгэ дабаан дабагдаба. Иигээд лэ он жэлнүүд һуба[.]лдан үнгэржэ, түүхын жасада ородог ха юм даа. Зү[.]ор энэ жэлнай онсо илгаатай, тиимэһээ гансашье [м]анай Эхэ ороной түүхэдэ бэшэ, харин бүхы бүмбэрсэг [д]элхэйн түүхэдэ алдар солоороо суурхан орохонь лаб [.]

1976 он. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV [съ]ездын боложо үнгэрһэн жэл. Арбадахи табан жэлэй [ү]ри ехэ хараа түсэбүүдэй амжалта түгэс бэелүүлэгдэ[жэ] эхилһэн анха түрүүшын жэл. Совет арадай амгалан [ж]ибан ажаһуудалай улам һайжарһан, хүн бүхэндэ зол [ж]аргалта, баян дэлгэр ажабайдал асарһан жэл. Замби[.]бии алишье талада арадуудай эб найрамдалай, эрхэ [ч]өөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө гайхамшагта ам[ж]алтануудые туйлаһан жэл.

Тиимэһээ манай ороной, ханн нэгэдэлтэ социалис [ор]онуудай арадуудай, дэлхэйн түрүү һапал бодолтой [ху]н зоной хуби заяанда мартагдашагүй жэл болоһониинь [лаб] бшуу.

КПСС-эй түүхэтэ XXV съездһээ хойшо үнгэрһэн арба [ха]рын дүнгүүд манай партиин зохёон табиһан экономи[че]ска болон социальна [...] түсэбүүдэй үндэһэ баримта[л] тон зүб, арад зон[...] туһада гүйсэд дүүрэнээр [ха]рюусадаг байһые эл[...] харуулба. Манай ороной [бү]хы коммунистн[...] арад зон түрэл [па]ртиингаа хараа [...] дотоодын ба га[да]адын политикые [...] ўрхэнһөө дэмжэжэ, [съе]здын шиидхэбэрин [...] дээрэнь бэелүүлхын [ту]ла хүсэ шадалаа, [...] ээ дууһап гаргажа [...] Мүнөө жэл [...] эгүй үргэн ехэ, аша [...] социалис мүрысөө [...] Имагтал эдээнэй [ти]ар совет арад коммунизм[...] ихха хэрэгтэ ганхам [...] илалтануудые үдэрһөө [...] туйлана.

Түрэл партиингаа XXV съе[здэй түү]хэтэ шиидхэбэри[н]үүдээр, арбадахи табан жэлэ[эй ...] зорилгонуудаар [у]ригжоһон манай республ[икын ...]ган хүдэлмэри[шэ]д, таряашад болон ажал[...]и арадай ажа[х]ын бүхы һалбаринуудта а[...] амжалтануудаар [эн]э жэлээ түгэсхэбэ. Буря[...] промышлен[н]ость, транспорт, хүдөө ажахы [...] культура ур[ь]н хүгжөө, һалбаран бадараа. [...] предприяти[н]үүд, барилганууд, соёлой гула[...] ашаглалгада [о]руулагдажа, арад зоной аша туһа[...] ажаллажа эхилээ.

Партиин съездын шиидхэбэреэр баригдажа байгаа [Г]усиноозерскын ГРЭС-эй түрүүшын энергоблок элект[ри]н элшэ хүсэ Эхэ ороодоо үгэжэ захалаа. Загорскын [ш]ирпиисын завод тон шухала барилгын хэрэгсэлнүүдые [га]ргаһаар үнинэй болобо. Хяагтын Адагай, Ягодны[н], [Х]оодо-Ивалгын малай комплекснууд баригдажа дүүргэг[д]э. Манай үе сагай агуу барилга — Байгал-Амарай тү[м]эр замай барилгашад түсэбтэ даабаряа 1,5 дахин үлүү[гэ]эр дүүргэбэ.

Газетымнай уншагшад һанапа ёһотой, шэнэ табан [ж]элдэ үйлэдбэрин ашаг үрэ, шанар дээшэлүүлхын тү[л]өө прибор бүтээлгын заводой, нарин сэмбын комбина[т]ай болон Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ [к]олхозой ажалшад үргэн ехэ социалис мүрысөө үүсхээ [б]элэй. Энэ һайн һайхан үүсхэлынь хаа хаанагүй дэмжэг[д]эжэ, ажалша коллектив бүхэн социалис үндэр уялга[н]уудые абаһан байна. Ехэнхинь хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ [ш]адаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай редакцида үргэн дэлгэр Буряа[д]аймнай нютаг нуганууднаа, хото городуудһаа түсэбтэ [д]аабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай һайн [һ]айхан мэдээсэлнүүд орожол байгаа. Республикымнай [п]ромышленна предприятинууд түсэбһөө гадуур нилээд [ех]э шулуу нүүрһэ, мяханай консервэ, загаһа, нооһон [б]үд, шифер, цемент, сонхын шэл, модо болон бусад [п]родукци гүрэндөө худалдаа. Арадай хэрэглэлэй эд ба[р]аа гаргалга урда жэлэйхиһээ хараа байса дээшэлээ.

Үглөөдэр эхилхэеэ байгаа 1977 оной түсэбөөр үнинэй [х]үдэлжэ байһан предприятинууд олон. Тэдэнэй тоодо [С]элэнгын целлюлозно-картоной, Улаан-Үдын мебель бү[т]ээдэг, модо болбосоруулдаг комбинадууд, Калининай [н]эрэмжэтэ локомотивна депо, Галуута-Нуурай шахта, [с]удна бүтээлгын, «Бурятсельмаш» заводууд, Буряадай [г]еологическа управлени. Бага Холбоолжоной уурхай, Баргажанай, Итанцын, Хүрбын леспромхозууд, Яруу[н]ын, Нижнеангарскын загаһанай заводууд болон бусад [ол]он предприятинууд ороно.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эршэ[т]э ажал онсо тэмдэглэмээр. Юуб гэхэдэ, энэ жэлэй ха[б]ар-зунай үедэ сагай уларилай хэршье тааламжагүй, [б]эрхэшээлтэй байбашье һаань, бүхы хүсэ шадалаа, хүсэ[э]эл оролдолгоёо зангидажа, одоол «унаһан малгайгаа абангүй» ажаллажа, һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа гэжэ [х]эндэшье мэдээжэ. Газар тарялангай хүдэлмэриин шанар [һ]аинтайгаар ябуулагдадаг болоһоной ашаар ороохо та[р]ланай, үбһэ ногооной баян ургаса абтаа. Адууһа ма[л]аймнай тоо толгой олошороо, ашаг шэмэнь дээшэлээ.

Хүдөөгэй ажалшадай дунда дэлгэрһэн ашаг үрын, эр[х]им шанарай түлөө шанга тэмсэлдэ онсо шалгарһан кол[х]оз болон совхозуудай тоо тоолохо болоо һаа, олон даа. Гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха талаар байг[ш]а онойнгоо түсэб уридшалан, алишье талаарнь дүүргэ[г]һэн Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ, Улаан-Үдын аймагай «Маяк», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозууд, «Комсомольский», Харацайн, Кабанскын совхозууд болон бусад ажахынуудые түбхын түрүүндэ нэр[л]эхэ зэргэтэйбди.

Эршэтэ ажалай охин соо эгэршэгүй зоригтой, баян дүй [д]үршэлтэй, бата найдабаритай түрүүшүүл олоор урган [г]араа. Эрхимүүдэй эрхимүүдтэ Эхэ оронойнай үндэр [з]эрэдын шагнал олгогдоо. Энэ жэлдэ Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ Улаан-Үдэ станциин де[ж]урна Владимир Николаевич Сергеев, Сэлэнгын совхозой [а]халагша хонишон Валентина Гончиковна Романова, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхо[з]ой суута хонишон Ольга Энхеевна Сангадиева хүртэбэ. Юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэн республикымнай олон тоото түрүүшүүл Эхэ оронойнгоо орден, медальнуудые мүнөө жэл абаа бэлэй. Гүрэн түрын иимэ үндэр хайра шагналнууд республикымнай бүхы ажалшадые шэнэ амжалтануудта зо[р]ижуулаа.

Эдэ бүгэдын ашаар, алдарта Коммунис партиин үдэр бүриин анхаралаар арад зоноймнай ажабайдал дам саашаа һайжарна, баян дэлгэр, баяр зугаатай болоно. Энэ үдэрнүүдтэ тунхаглагдаһан 31 миллион хүн зоной салин түлөөһэ нэмээхэ гэһэн тогтоол манай партиин, совет правительствын зүгһөө арадай ажабайдал һайжаруулха талаар саг үргэлжэ табигдадаг анхаралай үшөө нэгэ тодотомо гэршэ болоно ха юм.

Зүгөөр амжалта туйлалтануудайнгаа ямаршье ехэ байгаа һаань, энээгээр һанаагаа амарха ябадал совет хүндэ байгаашьегүй, байхашьегүй. Ушар иимэһээ энэ жэлэйнгээ урэ дүнгүүдые шүүмжэлхы нюдөөр хаража, дутуу дунданууда гүйсэд элирүүлжэ, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые дууһан хэрэглэжэ арбадахи табан жэлэй ехэшье, орёошье зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ хүн бүхэнэй, коллектив бүхэнэй нангин хэрэг болоно гэжэ бидэ булта мэдэрнэбди.

Тиимэһээ манай Буряад ороной олон мянган ажалшад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые — 1976 ониие урма баяртайгаар, шэнэ зориг эрмэлзэлтэйгээр үдэшэхэ дүүрэн эрхэтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР М. Н. СТЕПАНОВАДА СССР-эй АРАДАЙ АРТИСТКЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет театральна искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө Буряадай гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ драмын театрай артистка — нүхэр Мария Николаевна Степановада СССР-эй арадай артисткын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1976 оной декабрин 29.

АЖАЛШАДАЙ ШЭН ГАБЬЯАТА ХЭРЭГҮҮД

Түрүү коллективүүдэй амжалтанууд

▽ Железнодорожно районой промышленна предприятинуудай коллективүүд энэ жэл эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ гараба. Жэлэй түсэбһөө гадуур 4 миллион түхэригэй продукци худалдаа.

▽ Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариһаа гадуур 10 мянган метр бүд гаргаа, 140 тонно нооһо сэбэрлэн угаагаа. Продукци худалдаха даабаряа 3 миллион түхэригөөр үлүүлбэ.

▽ Барилга - хабсаралгын 834-дэхи поездын коллектив байрын гэрнүүдые, промышленна объектнүүдые эрхим шанартайгаар барижа, саг болзортонь ашаглалгада тушааба. Эдэ үдэрнүүдтэ 119 бүлэ айлай орохо гэр, ЛВРЗ-гэй больницын корпус, түмэр замай техникумэй шэнэ байшан эрхим сэгнэлгэтэйгээр гүрэнэй комиссида тушааба.

▽ Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабариһаа гадуур 2,5 миллион хэһэг шифер гаргажа, 60 мянган түхэригэй продукци худалдаа.

▽ Галуута-Нуурай уурхайн коллектив жэлэйнгээ даабариһаа гадуур 24 мянган тонно нүүрһэ малтаба.

Тэмсэлээр түгэсхэбэ жэлээ

Манай Хяагтын плавикошпатова уурхайн коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абаа бэлэй. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлхын тула хүдэлмэришэднай яһала оролдожо хүдэлөө. Бидэнэр продукци худалдаха даабаряа ноябриин 23-да, продукци гаргаха даабаряа декабриин 14-дэ дүүргээбди.

Хүдэлмэришэднай жэлэй түсэбһөө гадуур 1300 тонно продукци гаргажа, 324 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэһэн зорилгоёо эдэ үдэрнүүдтэ баһал дүүргэбэ.

А. ДУМНОВ.
Хяагтын плавикошпатова уурхайн инженер.

ҮРЭҺЭЕЭ ЭРТЭЭНЬЭЭ БЭЛДЭНЭ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо ерэхэ жэлэй тарилгада үрэһэ хүрэнгэ бэлдэжэ байнхай. Ажахын түбтэхи А. С. Цыденовэй даадаг орооһоной тоогой коллектив 4.500 центнер шэниисын, 3.000 центнер обёосой үрэһэ бэлдэхэ ёһотой байгаа. Энэ зорилгоёо тэдэнэр бэелүүлжэ байна. Үшөө намар эртүүр үрэһэнэй орооһон ОВП-20, ЗАВ-10, ОС-4.5 машинануудаар сэбэрлэгдээ һэн. Тиин бэлэн болгогдоһон 6.000 центнер үрэһэнэй 1.500 центнерынь тарилгын нэгэдэхи, 1.000 центнерынь хоёрдохи класста хүргэгдөө. Мүнөө үрэһэнэй тарлан складта хадагалагданхай.

Гэбэшье тоог дээрэ хэгдэхэ юумэн үшөөл ехэ. Малда эдюулэгдэхэ тарян эндэ татагдана. Ороохо бутарган жэжэлдэг КДН түхеэрэлгэ эндэ табигданхай. Тэрэнь сүүдхэдэ 10 тонно ороохо татаха аргатай юм.

М. ГАЛСАНОВ.

ОЛЗОЁО ЯҺАЛА арьбадхаабди

Улаан-Үдын һэрюун унданай заводой коллектив эрхим шанартай продукци гаргажа, ажалшадай эрилтые һайнаар хангаха гэжэ эрмэлзэнэ. Бидэнэр олон зүйлэй продукци гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал табинабди. Һүүлэй жэлнүүдтэ шасарганын, хуһанай шүүһээр һэрюун унда хэдэг болообди. 1976 ондо шасарганын шүүһээр 300 мянган шэл һэрюун унда хэхэ даабари 900 мянганда хүргэгдөө. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур шасарганын 1.1 тонно топо гаргаабди. Жэмэсээр 400 мянган баанха консервэ хэхэ даабаряа 1 миллион 180 мянгада хүргэһэн байнабди.

Манай коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ехэ һайнаар хүдэлжэ гараа. 1 миллион 200 мянган түхэригэй валова продукци гаргаха даабаряа декабриин 14-дэ дүүргээ һэмди. Жэлэй даабариһаа гадуур 326 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Продукци худалдаха даабари 304 мянган түхэригөөр үлүүлэгдөө.

Л. САЗОНОВА.
Улаан-Үдын һэрюун унданай заводой экономист.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭБЭ

Н. С. Горбачевой хүтэлбэрилдэг бригадын дархашуул байрын гэрнүүдэй дотор талын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар хэжэ, ажалшадай магтаалда хүртэһөөр үнинэй. Энэ бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэл зургаа һарын туршада дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаа бэлэй.

1976 оной даабари болзорһоонь урид ноябриин 30-да амжалтатайгаар дүүргээд, жэлэй эсэс болотор үшөө 18 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэбэ.

В. ШАПОВ.
ЛВРЗ-гэй ОКС-ын мастер.

Василий Степанович Щукинай нэрэ соло республикымнай ажалшадай дунда мэдээжэ болоһоор үнинэй юм. Хурамхаанай леспромхозой модошон В. С. Щукин мүнөөшье эрхим түрүү ажалаараа суурхажа байһаар. Тэрэ томодхогдоһон бригада эмхидхээд, амжалтатайгаар хүдэлнэ. 1976 ондо 73 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай һэн 80 мянган кубометр модо гүрэндөө тушаахаар социалис уялга абаһан юм. Энэ уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхээ бэлэй.

Ажалай Улаан Тугай, Ленинэй орденоор шагнагдаһан В. С. Щукинай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив Шэнэ жэлээ иимэ ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хурамхаанай леспромхозой бригадир В. С. Щукин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ГҮРЭНДЭ ЕХЭ ҺҮН ХУДАЛДАГДАБА

Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, мал адуулагшад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые нэрэтэй түрэтэйгөөр түгэсхэхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаһан байна. Үнгэрһэн 11 һарын туршада тус колхозой һаалишад бүхыдөө 14,6 мянган центнер һү haaжа, мүрысэгшэ «Искра» колхозойнгоо һаалишадые холо ахиба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар, гүрэндэ сагаан эдеэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 13-да дүүргэбэ. Жэлэй эхинһээ хойшо 13.830 центнер һайн шанартай һүн худалдагдаа. Колхоздо үйлэдбэрилэгдэһэн бүхы һүнэй хахадые Павел Тихонович Сучковой даадаг хоёрдохи фермэ һаагаа гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Мүн Николай Асеевич Полонсовой даадаг һаалиин фермэ баһал горитойхон хубитаяа оруулаа. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Василиса Николаевна Рыжакова түрүүлжэ ябана. Энэ нүхэр жэлэй эхинһээ үнеэн бүриһөө 2857 килограмм һү һаагаа. Тус колхоздо 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 2 мянгаһаа дээшэ килограмм һү абаһан һаалишад олон юм. Жэшээлхэдэ, Т. П. Андреева, Л. Курлыкина, В. Антонова, К. Андреева, Е. Гребенщикова, И. Юрьева болон бусад болоно.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ энэ колхозой һаалишад нилээд ехэ һү түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушааба.

Н. БАДАЕВ.

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Хүнгэн промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд оёдолой, ойһоной, текстильно-галантерейнэ ба ангай арһан зүйлнүүдые, нэхэмэл бүд материалнуудые үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Жэлэй һүүл болотор түсэбһөө гадуур 600 миллион түхэригэй оёмол хэрэгсэлнүүд, 20 гаран миллион паар оймһон, 30 миллион түхэригэй текстильно-галантерейнэ зүйлнүүд, 70 миллион түхэригэй ангай арһан хэрэгсэлнүүд, 5 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр нэхэмэл бэшэ материалнууд үйлэдбэрилэгдэхэ.

Соёлой-ажаһуудалай ба ажахын хэрэгсэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргадаг предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд тиимэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ. Телевизорнүүдые, сортовой амһартануудые бүтээн гаргаха жэлэй түсэб ба нэмэлтэ даалгабари болзорһоо урид дүүргэгдээ. Жэлэй түсэбһөө, нэмэлтэ даалгабариһаа гадуур 100 мянга гаран телевизор, 8 миллион үлүүтэй түхэригэй сортовой амһартанууд бүтээгдэхэ.

АМЕРИКАНСКА ПОЛИТИЧЕСКЭ ШЭНЖЭЛЭГШЭ Дж. КИНГСБЕРИ-СМИДЭЙ АСУУДАЛНУУДТА НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ҮГЭҺЭН ХАРЮУНУУД

Асуудал: Шэнэ жэлээр дашарамдуулан, американ арадта юу хэлэхые хүсэхэ байнат?

Харюу: Гарахаа байгша жэл совет хүнүүдтэ ойн баярай жэл болохо юм. Энэ хадаа «Эб найрамдал тухай ленинскэ суута декредэй үндэһөөр мүндэлһэн Совет гүрэнэй оршон мандажа байгаа 60-дахи жэл болоно. Тиимэһээ амгалан байдал сахилгын ба батадхалгын, гүрэнүүд хоорондын харилсаандахи имагта зүб зүйтэй, имагта таарамжатай гурим боложо, амгалан ёһоор зэргэ оршолгые улам батадхаха ехэ, шэнэ ябуулгануудаар энэ жэл тэмдэглэгдэһэй гэжэ хүсэхэ байнабди.

Манай хоёр орон тааруу бодол баримталан, мүнөө сагай дэлхэйдэхи тус бүриин дааха харюусалгаа үүргые хараада абажа, эб найрамдалай, али али талада ашатай туһатай харилсаа холбоо хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала хубитаяа оруулха байһыень түүхын дүй дүршэл лаблан батална.

Америкын граждангуудта өөрынгөө нэрэһээ, Советскэ Союзай бүхы арадуудай үмэнэһөө Шэнэ жэлэй амаршалга үнэн зүрхэнһөө дамжуулхын тула энэ ушарые баяртайгаар хэрэглэхэ байнаб.

Асуудал: Хоорондоо харилсаа холбоо байгуулан, бүгэдэ нийтын амгалан тайбан байдалай, совет-американ харилсаае бэхижүүлгын аша туһада 1977 ондо СССР-эй ба США-гай хэжэ болохо эгээн шухала ябуулганууд танай һанамжын ёһоор ямар байхаб?

Харюу: Манай гүрэнүүд энэ талаар тон олон юумэ хэжэ болохо гээд һананаб. Эгээн шухала юумэн тухайдал хэлэһүү: 1974 ондо Владивостогто ойлгосоһонойнгоо үндэһөөр, стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээндэ хабаатай хүдэлмэреэ шадаал һаа түргэнөөр дүүргэхые хүсэнэбди. Бүхы хүн түрэлтэнэй хабаадаха энэ хэрэгтэ манай зүгһөө ямаршье һаад тойбо байгаагүй, байнагүй, байхашьегүй. Совет-американ хэлсээн хадаа буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадалые мүнөө ашаг үрэтэйгөөр болюулха замдахи тон шухала алхам болохо байһаниинь лабтай. Энэ зорилгые шиидхэлгэ — ядерна дайе тохёолдуулхагүй гэһэн мүнөө сагай гол шухала зорилготой сэхэ холбоотой байна.

Гэхэ зуура, харин бүри аймшагтай түхэл янзануудтай ба системын зэбсэгэй зохёогдожо үргэлжэлһөөр байһан оршон байдалда тиимэ хэлсээе хойшо татабал, эб найрамдалда, уласхоорондын тогтууритай ба аюулгүй байдалда шэнэ аюулнуудые тохёолдуулжа магад. США-гай шэнээр һунгагдаһан президент Дж. Картерай һаяын мэдүүлгын ёһоор, американ талашье энэ асуудалай шухала байһые ойлгоно хэбэртэй. Энэнь ойрын сагаар амжалта хангаха гээд найдахые хүсэгдэнэ.

Баруун тээхи — США дахи, НАТО-да хабаададаг бусад оронуудтахи зарим бүлэгүүдэй баримталдаг хараа бодол бидэнииие, Советскэ Союзые гайхуулна гэжэ хэлэнгүй байха аргамгүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ юуншье болоогүй, юуншье хубилаагүй, дэлхэй «хүйтэн дайнай» байдалда байжа үргэлжэлһөөр гэһэншүүгээр тэдэнэр загнана. СССР-эй зүгһөө «дайнай аюул» улам һүжэржэ байһан хэбэртэй шапалдаа шууяануудые удаа дараалан гаргаха зуураа, сэрэгэй хэрэгтэ шэнэ һомололгонуудые хэхэ, буу зэбсэгүүдые бүри яаралтайгаар түхеэрхэ эрилтэ табина.

Хэрэг ушар иимээр үргэлжэлхэ ёһогүй гээд тоолообди. Шахардуу байдалые политическэ талаарнь һуларуулха ябадал туйлахадаа, зэбсэглэлгые хизаарлаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха тон шухала асуудалнуудые ёһотойгоор шэнжэлэн шиидхэхэ зам нээгээбди. Советскэ Союз хэндэшье аюул тохёолдуулнагүй, хэндэшье добтолхоор забдапагүй гэжэ үшөө дахин тон тодорхойгоор лаблан баталхые хүсэнэб. Хиихооһон аюулнуудаар өөрыгөө айлгаһанай хэрэггүй, харин гараһан асуудалнуудые, арга боломжонуудые бүтэмжэтэйгөөр, тодорхойгоор зүбшэн хэлсэхэ шухала байна. Зэбсэглэлгые хизаарлабал, национальна аюулгүй байдалда хохидол ушаруулжа болохо гэһэншүүгээр буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэржэ үргэлжэлһөөр байһанаа зүбтүүлжэ шадахагүй. Юушье хэнгүй байбал, буу зэбсэгүүдые захагүй түхеэржэ үргэлжэлхэ ябадал тохёолдуулбал — бүгэдэ нийтын аюулгүй байдалда мүнөө бүри ехэ хохидол ушарха бшуу.

Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулха хэрэгтэ 1977 оной үнэхөөрөө шухала хубилалтын жэл болохыень ехэтэ хүсэхэ байнабди. Тингэбэл, түүхэдэ энэ жэлэй зохихо һууриияа эзэлхэнь дамжагтүй.

Асуудал: Америкын шэнэ президенттэй 1977 ондо, хоёр талада таарамжатай газарта ойрын сагаар уулзаха арга боломжые һайшааха байна гүт?

Харюу: Бодото байдалһаа, тэрэ тоодо совет-американ харилсаанһаа харахада, бүтэмжэтэй, тодорхой хөөрэлдөө хэхые хабаадагша бүхэнэй эрмэлзээ һаань, дээдэ тушаалтадан уулзалганууд ашатай туһатай; үрэтэй байдаг. Тиимэ хадань иимэ ябуулга хэжэ үргэлжэлхые хүсэнэбди. Совет-американ ээлжээтэ уулзалгын саг али али талын зүбшөөлөөр, хабаатай асуудалнуудаар хэр урагшаа дабшаһанһаа дулдыдан тодорхойлогдохонь элитэ.

КПСС-эй XXV съезд дээрэ хэлэгдэһые түгэсхэл дотороо дабтахые хүсэхэ байнаб: совет-американ харилсаае американ ба совет арадуудай аша туһада, тэрэшэлэн бүгэдэ нийтын эб найрамдалай аша туһада харюусахаар саашадань һайжаруулха хараа бодолоо баримталха гэжэ манай орон сэхэ шууд хүсэнэ.

ШАНГУУДЫЕ БАРЮУЛБА

Литературын, искусствын ба архитектурын талаар РСФСР-эй 1976 оной Гүрэнэй шангуудые барюулалга декабриин 29-дэ Москвада баярай оршон байдалда үнгэргэгдөө. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев лауреадуудай дипломууд ба хүндэтэ тэмдэгүүдые Россиин уран зохёолшодто, хүгжэмэй болон театральна искусствын мастернуудта, уран зураашадта, кинематографистнуудта, архитекторнуудта барюулба.

Шагналда хүртэгшэд тэдэнэй ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ халуун баяр хүргөө. Социалис Эхэ орондоо алба хэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа зорюулхабди гэжэ тэдэнэр найдуулаа.

(ТАСС).

СОВЕТ ОЛОНИИТЭ Л. КОРВАЛАНТАЙ УУЛЗАБА

Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалантай уулзалга Чилиин демокрадуудтай һанал нэгэтэнэй Советскэ комитедтэ болобо. Комитедэй түрүүлэгшэ, ВЦСПС-эй секретарь С. А. Шалаев, совет олониитын бусад түлөөлэгшэд нүхэр Л. Корвалаииие үнэн зүрхэнһөө амаршалаа. Эдэнэр үгэ хэлэхэдээ, Чилиин арадай үнэн хүбүүе сүлөөлэлгэ хадаа Чилидэхи фашис сэрэгэй хунтын тогтооһон мүрдэлгэ хюдалгата ёһо гуримда эсэргүүсэн тэмсэгшэ дэлхэйн бүхы демократическа, түрүү үзэл бодолто хүсэнүүдэй ехэ илалта болоно гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Нүхэр Л. Корвалан үгэ хэлэхэдээ, намайе сүлөөлхэ, политическэ хэрэгээр хаагдаһан бусад олон тэмсэлшэдые сүлөөлхэ хэрэгтэ хубитала оруулһанайнь түлөө Советскэ Союзай Коммунис партида, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ, Советскэ правительствада, бүхы совет хүнүүдтэ ехэ баяр баясхалан хүргэнэб гэбэ.

Луис Корвалан фашис диктатурада эсэргүүсэн бодогшо Чилиин арадай шэн зоригто тэмсэл тухай хөөрөө.

(ТАСС).

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

«СЕЛЬХОЗТЕХНИКЫН» ШЭНЭ АЛБАНУУД

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагуудай отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалаа саашадань һайжаруулха талаар горитой хэмжээнүүдые абажа байна гэбэл, алдуу болохогүй.

Нэн түрүүн ажахынуудай машинно-тракторна паркые үргэлжэ дээрэнь техническэ талаһаань хангаха хэрэгые богони болзор соо нэбтэрүүлхэ зорилго «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана. Хорини аймагай отделени энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулжа, зарим тэды һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа.

— «Сельхозтехникын» зарим отделенинүүдтэ энэ хэрэг үнинэй нэбтэрүүлэгдэнэ. Тиимэһээ тэдэнэрэй дүй дүршэл хэрэглэхые оролдоно гээшэбди,—гэжэ Хорини отделениин ахамад инженер Юрий Васильевич Белоусов хөөрөө һэн. — Харин манай республика соо энэ талаар үшөөл бага юумэн хэгдэнэ. Тиигэбэ яабашье имнэ хангалгын ашаг үрэ ехэтэй байһаниинь арсалтагүй.

Шэнэ аргаар хангалга тухай саашадань хөөрэхэ болоо һаа, иимэ. Нэн түрүүн техническэ харууһа эрид һайжаруулха хэрэгтэй. Гадна капитальна болон бусад заһабарие хямдаар, гаргаша багатайгаар хэдэг болохын түлөө тэмсэхэ болоно.

Склад соо байһан элдэб детальнуудые үсөөрүүлхэ шухала. Олон ушарта манай механигууд гар доронь оролһон лэ юумэ асардаг. Магад, хэрэгтэй болохо аалам гэжэ бодоно ха юм. Харин хүршэнэртэнь тон иимэ деталь хэрэгтэй болоод олдонгүй, техникэнь миин байдаг олон ушар дайралдана. Энээнһээ гадна, шухала хэрэгтэй запчастьнуудые бэдэржэ, ажахынуудай машинанууд аяар холуур гүйлгэлдэнэ. Тиигэжэ нэмэлтэ гаргаша хэгдэнэ.

«Сельхозтехникын» шэнэ албануудай үргэлжэ дээрэнь хангалгаяа эхилхэдэнь, эдэ бүтэдэ усадхагдаха юм. Энэ ушарта горитой түлишэ, авторезинэ алмагдана, олон машина ондоо хүдэлмэридэ табиха арга боломжо олдохо.

Манай ороной ондоо нютагуудтахи «Сельхозтехникын» отделенинүүдэй дүй дүршэлһөө багсаахада, хүдөө ажахын шухала кампанинуудта техникэмнай урданайхиһаа һайнаар бэлдэгдэһэн байхал. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ, хүдэлмэриин ашаг үрэ горитойгоор дээшэлүүлхэ аргатай болохо байһамнай дамжаггүй.

Иимэ үрэ дүнгүүдые туйлахын тулада хэдэн албануудые эмхидхэжэ, хэрэгтэй юумээрнь хангаха, һайнаар хүдэлхэ эрхэ байдал олгохо шухала болоно. Ямар албанууд бии болгогдохо гээшэб? Ямар аргаар ажалаа эмхидхэжэ, хүдэлхэ юм?

Эдэ албануудай тон шухалань — техническэ хангалгын албан юм. Гадна К-700 тракторнуудые заһабарилха, хангаха тусхай албан байха. Тиигээд диспетчерскэ гэхэ гү, али радио холбооной албан эмхидхэгдэн бии болгогдохоор хараалагдана.

Ажахы бүхэндэ инженер-технолог табигдаха. Отделенинүүдтэ техническэ хангалгын пунктнууд нээглэхэ юм. Тэндэ мастер-заһабарилагшад хүдэлхэ болоно.

Мүнөө үедэ манай аймагай бүхы совхозуудта инженер-технологууд ажаллажа эхилээд байна. Тэдэнэртэ ашаанай гү, али хүнгэн автомашина даалгажа үгэнхэйбди. Саашадаа тэдэнэртэ АТУ үгэхэ һанаатай. Эдэчь техническэ харууһа гэхээр түхеэрэгдэһэн тусхай автомашинанууд юм. Теэд иимэ машинанууд үшөөл үсөөн. Саашадаа мастер-заһабарилагшад хүрэтэрөө иимэ «мори» унаха хараатай.

«Сельхозтехникын» аймагай отделениие эрхилэгшын техническэ хангалгын талаар орлогшо эдэ мэргэжэлтэдэй хүтэлбэрилэгшэнь болоно. Тэрэнэй ударидалга доро хүдэлдэг инженербүридхэгшэ бии. Энэ нүхэр запчастьнуудаар хангаха гол зорилготой.

Техническэ харууһа хэхэ бүхы хүдэлмэри урид табигдаһан бата графигай ёһоор ябуулагдана. Гадна энэ албанай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын кампаниин үгэсэһэнэй һүүлдэ техникэеэ суглуулдаг, тэрэнээ зохидоор, һайнаар хадагалха талаар хэмжээнүүдые абадаг байха юм.

«Сельхозтехникын» Хорини отделенидэ техникын «үбшэ» тодоруулха тусхай машина асарагдаа. Эндэ дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэн хүдэлнэ. Олон ушарта үшөө хүдэлхөөр байһан трактор, машина заһабарида табигдадаг байһан юм. Харин мүнөө тус машинын туһаламжаар техникын «бэе махабадай байдал» элирүүлээд, хэзээ заһабарида табихада таарамжатайб гэжэ хэлэжэ үгэнэ. Иигэжэ техникые бүри ашатай үрэ ехэтэйгээр ашаглаха арга боломжо олдохо байна.

К-700 түхэлэй тракторнууд ехэ орёо машинанууд юм. Тиимэһээ эдэниие техническэ талаһаань хангаха тусхай албан бии болгогдобо. Эндэ хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэд тус тракторые саг соонь тоһодходо, эбдэрэлгэһээ һэргылхэ болон бусад хүдэлмэри хэхэ зорилготой.

Иимэ тон шухала хэрэгые һайнаар хүтэлбэрилэн ябуулхын тулада эрхим диспетчерскэ холбооной албан хэрэгтэй. Энээнгүйгөөр тус хүдэлмэриин ашаг үрэнь дээшэлжэ шадахагүй байна. Тиимэһээ диспетчерскэ радио-холбоон Хорини отделенидэ бии болгогдобо.

Отделениин конторо сооо раци тодхогдоо. Мүнөө дээрээ гансал Хүлэй, Хорини совхозуудта иимэ түхеэрэлгэнүүд бии. Саашадаа бүхы ажахынуудтай энэ аргаар холбоо байгуулагдаха юм. Инженер-технологуудай, мастер-заһабарилагшадай машинанууд дээрэшье рацинуудые табиха гэжэ хараалһаниинь һайшаалтай гэжэ һанагдана. Энэ ушарта поли дээрэ эбдэрһэн тракторые, харгыда ябатараа тогтоһон автомашинын саг дары заһаадхиха арга олдохо болоно.

Иимэ шухала хүдэлмэриин удха шанар горитой. Теэд зарим совхозуудай ахамад инженернүүд энээниие ойлгонгүй байдаг. Тиимэһээ хайша хэрэгээр хаидадаг байха юм. Тэдэнэй туһаламжагүйгөөр техническэ хангалга хэлгые эмхидхэхэнь хүшэр болохо.

Юрэдөө, хэрэгтэй техникын эльгээгдээ һаа, манай отделенидэ бии болгогдоһон шэнэ албануудай жэншэдгүй хүдэлжэ эхилхэ үндэһэ һуури табигданхай гээшэ.

В СИВКОВ.

ОЛОНДО МАГТААЛТАЙ

Орден, медальнуудыень бараниинь ангэртэнь зүүлгээд, Бүтэд Банзаракцаевагак фото-зурагые республикын Хүндэлэлэй самбарта буулгаха гэһэн ушар болобо. Ленинэй, Октябриин революциин орден болон бусад медальнууд олон байжа, сэнхир кримиленээр оёгдоһон костюмайнь энгэртэ багтаагүй бшуу.

— Атаархамаар байна даа, — гэхэдэмнай, Бүтэд Гармажаповна хэлээ бэлэй

— Ажалай хэшэг aаб даа..

Ямаршье ажалда бэрхэ юм Бүтэд Гармажаповна. Үхибүүн ябахадаа харагша һэм: үбһэ бэлэдхэлдэ тэрээнһээ олон бухал табидаг хүн үсөөн бэлэй. Бухал шэрэхэдээ бидэнэр тэрээн тээшэ урилдагша һэмди— хэншье тиимэ түргөөр, найдамтайгаар бухал оруулжа шадахагүйл даа. Хони хайшалхадаа мүн лэ Бүтэд Банзаракцаева шалгардаг бэлэй.

Юундэ, ямар хадаа ажалда иимэ амжалтатай ааб гэжэ һанахаш. Харахада маряагүйхэн бөөтэй. Хэһэн юумэнэйнь ямаршье баалалтагүйгөөр өөрөө бүтэжэ байһан шэнги хүнгэн гартай хурдан хүнүүдые хараһан байхат. Ажалдаа эгээл тиимэ хурдан юм Бүтэд Гармажаповна.

Б. Г. Банзаракцаева ганса Сэлэнгэдэ бэшэ, бүхы Буряад орондо суутай хонишон. Нарии нооһото забайкальска үүлтэрэй буряад түхэлэй хони бии болгоһон эрдэмтэд, зоомэргажэлтэд болон хонишодой тоодо Бүтэд Гармажаповна дэмы оролсоогүй. Энээн тушаа авторска үнэмшэлгэ тэрэнэй абдарта нягтаар хадагалагданхай.

Хонид— гэрууһалгаарга һайн. Энэ юрын дүрим aаб даа. Теэд мал һайжаруулха гээшэ юрын ажал бэшэ даа. Буряад хүн угһаа малша гэлэй, зүгөөр дүй дүршэл тиимэ бэлэнээр дамжадаггүй гээшэ. Үдэр бүриин ажалдаа һулаашагүй анхаралтай хүдэлһэн зон лэ малай зан абариие танижа, бэлшээриин һайн, мууе мэдэжэ, сагай уларил ямар нүлөө үзүүлнэб гэһэн ажаглалта хүдэлмэридөө хэрэглэжэ шададаг. Энэ талаар Бүтэд Банзаракцаева утаа дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ тэрэнэй дүршэлдэ һурахаяа холо, ойрын колхоз, совхозуудай хонишод зорюута ерэдэг юм.

—Хонидтнай тобир тарган байна даа,—гэһэн магтаал хонишондо [illegible] саг сагтаа болоно ха юм. Иимэ магтаал Бүтэд Банзаракцаева ходо дуулажа байдаг.

Нэгэтэ иимэ ушар болоо һэн. Хабарай ногоо гэшхэхэ саг улышаг. Тэрэ үдэр Бүтэд өөрөө хонидоо харюулаагүй. харин хурьгадаа харууһалжа хотон соогоо үлэһэн байгаа. Үргы намиһан хонидоо туһалагшань алдажа, хүршэ отарын хонидтой нийлүүлжэрхёо бэлэй. Иигэхэдэ юундэ амар байгааб гэхэдэ, Банзаракцаевагай отарын хонид тобироороо шалтаран гараа һэн.

Хэдэн жэлэй туршада имагтал тэрэнэй отара дээрэ үүлтэр һайжаруулгын туршалга болоһон. Минии мэдэхэдэ, эндэ хүдэлһэн лаб лэ хоёр-гурбан залуу зоотехнигууд хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат болоо. Түрүү хонишоной дүршэл тэдээндэ яһала туһатай байгаа бэзэ. Мүн хонишоншье эрдэмэй мэдээсэлнүүдтэй танилсажа, дүршэлөө дээшэлүүлһэншье байжа магад.

Ама хэлээрээ амаргүй ехэ юумэ хэжэрхихээр загнаһан зарим хүйхэрнүүдэй ажал үнэн дээрээ бирагүйшэг байдаг. Харин ажалдаа бэрхэ зоной абари зан ажаглахада, хэһэниинь хэлэһэнһээ үлүү байгаа. Бүтэд Гармажаповна дуутай. дүрүү зантай хүн юм. «Тэжээл багатайбли, энэ тэрэ юумэ дутана».—гэжэ байгаад. отара колхозой правлениин хоёрой хоорондо морёороо жороолдогүй, ямаршье сагта тэрэл ёһоороо ябалжэ байдаг. Ажалай дүн гаргахада, эзэтэгүй Б. Г. Банзаракцаева шалгарһан байдаг.

—Мүнөө жэл хэды хурьга абаха уялгатайбта?—гэжэ асуухада, — зуун ехэ хониһоо зуун арбаад хурьга абаха бэзэб,—гэжэ харюусаха.

Харин намарай дүнгөөр харахада, абаһан уялгаяа холодоо үлүүлэн дүүргэһэн байдаг. Арбаад жэлэй туршада Бүтэд Гармажаповна Юрөөгэй зуутаниие толгоилһоор. Тэрэ оло дахин хонишодой дунда аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнэ.

Тэрэнэй отара бэлшээреэр тиимэшье һайн газарта баирладаггүй юм. Юрөөгэй голой нуга сабшалан хашаалагданхай, хадалиг таладахи гүбээнүүдэй хагда намар болотор халсартараа шэмхүүлдэг гээшэ.

Ногоон һолоомо отарымнай хажууда таридаг заншалтай болоо хада хониднӑй нилээд лэ тэжээл хоолтой болохо һэн, — гэһэн Банзаракцаевагай дурадхалаар ехэ хонидой отаранууд барандаа иимэ участогтай болоо юм.

Хониной тэжээл арьбалжа һураашье һаа, һүрэгөө тобир тарганаар харууһалжа шададаг. Харюулхадаа залхуугүйгөөр һүрэгөө дахажа, бэлшээриин эрхимые бэдэржэ, хонидоо тарган гаар туудаг. Һулашаг тэнхээтэй, үбдэхэеэ һанаһан хониндые үлдөө бүри һүрэг соонһоо бадарэ нилээд. Гэзэгэ һайн һолоомо, үбһэн дээрэ оргадоор. Тэдэнэй амяарнь ямбатайгаар рууһалдаг юм.

Энэ жэлэй Майн һайн рэй урда Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой түрүү тэшэ Ж. Б. Ванкеев дахин түрүү хонишон эрэжэ туйгаа һэн

— Бүтэд, ошоод ерыш даа...

Ушар юуб гэхэдэ, Совет ороной эрхим ажалшадай түлөөлэгшэдые Улаан талмайн айлшадай трибунада урижа, һайндэрэй демонстраци харуулха гэһэн байгаа бшуу. Манай республикаһаа ганса Бүтэд Гармажаповна уригдаһан байгаа. Манай орондо ажалша хүн иимэ хүндэтэй ха юм.

— Түрүүлэгшэ хэдэн ахин ерэжэ, ябуулжал һанагаа амараа. Хони хурьгадаа ногоо гэшхүүлхэ сагта харюусалгатай хадань. Һанагаа зобоод. ошохоо түрүүн арсаа һэм. — гэжэ хонишон хэлээ һэн. — Ошоһомни болоо даа. Мавзолейн хажууһаа һаһаһан мартагдашагүй юумэ хараабди. Тэндэ байхадаа Эхэ оронойнгоо баян дэлгэр байдам хусэтэй байһаниие гүн сэдьхэлээрээ мэдэрээ һэм.

Зол жаргал гээшэ лэ даа.

Түрэл [illegible] түрүү [illegible] тухай [illegible] фильм бүтээгдэжэ [illegible] Тэрэ фильмдэ [illegible] һэн Юрөөгэй [illegible] абаһан [illegible]

[illegible] диалнуудаа [illegible] үргэнөөр [illegible]

ГРАНАД [illegible]

ТАДЖ[illegible] хэл мүшэд гоёолто башэ —

Зүрхэнэйнь ошоп нэбтэ бадараа.

Н. НАМСАРАЕВ.

Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Валентина Самбуевна Будаева Хонхиныи фермэдэ 19 жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллана. Энэ нүхэрнай байгша ондо үнеэн бүриһөө 1400 килограмм һү һаахаар социалис уялга абаһан юм. Тиин мүнөө хараалһан зорилгоёо үлүүлэн дүүргэжэ амжаад, ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан В. С. Будаева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АМЖАЛТАНЬ МҮРЫСӨӨНҺӨӨ ЭХИТЭЙ

Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводой коллектив КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжон, продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 1976 оной декабриин 30 болотор дүүргэжэ, даабариһаа гадуур хэдэн зуун мянган түхэригэй продукци гаргаха гэжэ хараалһан байгаа.

Үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулһанай, эрдэм, техникын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар заводой мянга гаран хүдэлмэришэн, комсомол-залуушуулай 15 бригада, 4 цех арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудыө болзорһоонь хахад һараар урид дүүргээд, 1977 оной тоосоогоор ажаллана. Тодорхойлон хэлэбэл, Светлана Барановагай, Лилия Балдаевагай, Надежда Рогачевагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригаданууд жэлэйнгээ түсэбүүдые бэелүүлһэн тухайдаа түрүүлэн элидхэһэн байха юм.

Механическа цехэй токарь Сергей Ольховатскиин «Арбадахи табан жэлэй түсэбые — 3,5 жэл соо», мүн энэл цехэй токарь Александр Галсановай байгша оной даабариие Агуу Октябриин 59 жэлэй ой болотор дүүргэхэ, радио-хабсаргагша Пётр Бусовиковой «Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн дуудлага үүсхэлнүүдһээ үндэһэтэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, предприятиин хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, алба хаагшадые хабаадуулан, бүхы коллективэн амжалта. илалта шэрээлсэһэн байна.

И. М. Спиридоновой, И. Г. Шейхедэй хүтэлбэрилдэг цехүүдэй хүдэлмэришэд байгша оной даабаринуудые хорёод хоногоор урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур олон арба мянган түхэригэй продукци гаргахабди гэжэ найдуулаа һэн. Иван Михайлович Спиридоновой цехэй 27 хүдэлмэришэн энэ жэлэй түсэбые хоёр үлүүлжэ, коллективэйнгээ амжалтада ехэ хубитаяа оруулба. Нүхэр Шейхедэй цехтэ хүдэлдэг Т. Арефьев, С. Афанасьев, С. Ерошев болон бусад габшагай ажалаараа завод соогоо алдаршанхай.

Н. Ю. Кушнейн хүтэлбэрилдэг автоматна цехэй ажалшад даабаряа декабриин 20-до дүүргэһэн байна. Тус цехэй хүдэлмэришэд СССР-эй профсоюзуудай XVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн дүлэтэ үүсхэл гаргаһан юм. Тиин энэ үүсхэл улам бадаржа, тус коллективэй ажал хүдэлмэриие эдэбхижүүлбэ. Эдэнэр үгэдөө хүрэжэ, 1977 оной нэгэдэхи кварталай түсэбүүдые профсоюзуудай ээлжээтэ съездын нээгдэтэр бэелүүлхэ байһандань этигэмээр.

Б.М. ЖИГЖИТОВ.

Кабанскын аймагай Ойморой совхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ хабарай тарилгада хабаадуулагдаха машина, техникэ заһабарилжа хараалагдаһан болзоргонь сүм дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Мүнөө тус ажахын мастерской соо элдэб түхэлэй тракторнууд дүршэлтэй механизаторнуудай гараар заһабарилагдажа бэлэн болгогдоно. Хабарай тарилгада хабаадуулагдаха машина, техникэ, илангаяа тракторай двигательнүүдые һайн шанартайгаар, түргэн болзорто заһабарилха хэрэгтэ дизельнүүдые хүдэлгэжэ туршагша Василий Степанович Петуновэй оруулһан хубита яһала бии. Энэ нүхэрнай дизельнэ двигательнүүдэй «зүрхэнэй сохисые» шалгажа, дутагдалыень элирүүлдэг мэргэжэлтэй юм. Тиимэһээ бүхы заһабарилагдаһан двигательнүүд тэрэнэй гараар шалгагдана. Мүнөө В. С. Петунов заһабарилгын шанар улам һайжаруулхын тула горитой оролдолго гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. С. Петунов.

В. ДОРЖИЕВАЙ фото.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

ХИМНЫН СОВХОЗ ТҮРҮҮЛНЭ

Химнын совхозой малшад гүрэндэ һү худалдалгаар жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Тэдэнэр байгша оной эхинһээ хойшо 5.200 центнер һү худалдаа гэхэ гү, али энэнь жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 300 гаран центнерээр ехэ болоно. Дурсагдагша совхозой Цайдамай һаалиин фермын коллектив эрхим ажалаараа шалгарна. Цайдамай һаалишад мүнөө үедэ 1977 оной тоосоогоор ажаллажа байна. Жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ энэ фермын эхрим һаалишад З. Балданова, Ц. Базарова гэгшэд горитойхон хубитаяа оруулаа.

ЁЛКЫН ГАЛНУУД НОСООГДОО

Жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн эрхим коллективэй хүндэлэлдэ энэ жэлэй декабриин долоондо Галуута-Нуурай уурхайда Шэнэ жэлэй ёлкын гал носоогдоһон юм. Галта шулуу малталгаар жэлэйнгээ түсэб декабриин зургаанда дүүргэһэн проходчигуудай бригадир, хүндэтэ шахтёр. Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой гэшүүн Гармажап Дабаевич Тучиновта Шэнэ жэлэй ёлкын гал түрүүлэн носоохо эрхэ олгогдоо. Гармажап Тучиновай бригада орёо эрхэ байдалда хүдэлжэ, хоёр километр проходко хээ. Тиихэдэ хоёрдохи ёлкын галые комплексно бригадые даагша Анатолий Иванович Кондрашев носоогоо. Тэрэнэй бригада үнгэрһэн 11 һара соо 200 мянга шахуу тонно «хара алта» малтаһан алдартай.

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Сэлэнгын совхозой Ехэ Сагаанай һаалиин фермын эбтэй эетэй коллектив һү абалгаар жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 18-да дүүргэбэ.

Һүнэйнгөө шанарые һайжаруулха талаар Ехэ-Сагаанай һаалишад үсэд шангаар тэмсэнэ. Жэшээлхэдэ, тус фермын тоһоной заводто 11 һара соо тушааһан һүнэй 67 процентнь нэгэдэхи сортоор, 33 процентнь хоёрдохи сортоор тушаагдаа. Ехэ-сагаанайхид аймаг дотороо эгээл түрүүн үнеэдэй бүлэг бүхэнэй һүнэй сэбэрые үдэр бүри тодорхойлдог болоо. Тэрэнэй дүнгүүд «һүнэй шанарай экран» дээрэ харуулагдадаг. Фермын бүхы һүнэй тоһолигынь үдэр бүри, үнеэдэй бүлэг бүхэнэйхи арбан хоног соо тодорхойлогдожо байдаг.

Һү хадагалдаг газар гүримтэй зохид, эндэ хододоо ариг сэбэр. Үнеэдээ һаахынгаа урда тээ хүхэ дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаадаг, нидхэрдэг. Үнеэгээ һааха үедөө хүпэг дээрээ марли татадаг. Үнеэдээ һаамсаараа хамаг һүеэ хадагалдаг газартаа абаашадаг заншалтай.

Тус коллектив «Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн уряа доро хүдэлмэрилнэ.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

Комсомолой ажабайдал

АЖАЛДА ДУРАТАЙГААР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ...

Эдир үетэниие юрэнхы дунда эрдэмтэйгээр һургуули дүүргүүлхэ тухай хуулиин гараһанһаа хойшо тэдэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэг шухала удха шанартай болонхой. Тиимэһээ манай һургуулиин багшанарай комсомолой организаци тус асуудалда горитой анхарал хандуулна. Энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нэн түрүүн һургуулиин директорэй дэргэдэ һурагшадай мэргэжэлээ шэлэн олоходонь туһалха зорилготой совет бии болгогдожо, урид табигдаһан түсэбэй ёһоор хүдэлмэриеэ ябуулдаг болоо. 1974 онһоо хойшо энэ хүдэлмэри эхилээ һэн. Урдань манай һурагшад совхоздо хаа-яа туһалдаг байгаа. Таряа хураалгын, тэжээл бэлэдхэлгын, хониной нооһо хайшалалгын үедэ тэдэнэр ажалладаг байһан aаб даа.

Харин мүнөө Худанай совхозой ажал хэрэгтэнь манай һургуули ехэ туһа хүргэдэг болоод байна. Жэшээлхэдэ, бага классуудай һурагшад набшаһата тэжээл бэлэдхэлсэдэг. Жэлһээ жэлдэ 10 тонно иимэ тэжээл түрэл совхоздоо тушаана хэ юм. Эдир классуудай багша Клара Будаевна Содномовагай ударидалта доро үхибүүд оролдосотой һайнаар ажаллажа, тэдэнэртэ үгтэһэн даабариие ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Бато-Жаргал Цыденов, Баян-Жаргал Цыденов, Пүнсэг Базаров, Женя Сампилова, Гүнзэмаа Генинова болон бусад набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулһан эрхим пионернүүд болоно.

Энээнэй удаа хониной нооһо хайшалха хаһа тулажа ерэдэг гээшэ aаб даа. Эндэ хүдэлхэ һурагшадай үйлэдбэриин бригадые манай комсомолой комитет бүри эртэнһээ бүридхэнэ. Гэшүүдынь нооһо хайшалагшын кружокто ябажа, энэ хүдэлмэриин зарим тэды дүршэлтэй, теоретическэ һайн мэдэсэтэй болодог. Тиигээд һуралсалай жэлэй һүүл багта совхозой зоотехнигүүд тэдэнэрһээ шалгалта абажа, хониной нооһо хайшалха эрхэтэй болоһыень тодорхойлһон тусхай үнэмшэлгэ барюулдаг байна.

Энэ хэмжээ ябуулга ехэ туһатай. Юуб гэхэдэ, һурагшаднай нооһо хайшалалгын дүршэл шадабари һайн мэдэхэ хадаа, хайшаа зохид соонь тааруулаад, кружокто ябахадаа үзэһэн, хараһан хайшалалгын онол аргадые дары хэрэглэжэ, үдэр соо олон хони хайшална ха юм. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ дунда зэргээр 7000 хони зун соо хайшалдаг. 1976 ондо 8700 хони нэхыһээнь сүлөөлжэ, маанадаа яһалашье баясуулаа.

9-дэхи классай һурагшад Самбу Сампилов, Жамьян-Доржо Митыпов, Юмжит Гармажапова, Сэсэгма Зориктуева гэгшэд илангаяа шалгаржа, 150—100 түхэригэй шанда хүртэһэн байна. Онсолходо, совхозой түб Могсохон һууринда оршодог хонн хайшалаагын пунктда гол түлэб манай һурагшадай үйлэдбэриин бригада хүдэлжэ гараа һэн.

Үбһэ хураалгын үедэ һургуулимнай баһал горитой туһа хүргэдэг. Жэбхээһэн гэжэ нютагай 195 гектар сабшалан манай мэдэлдэ үгтэнхэй. Энэ участок уһалагдадаггүй, сэхыень хэлэхэдэ, муу хүрьһэтэй газар. Зүгөөр маанад миин һуудаггүйбди. Жэл бүхэндэ минеральна, нютагай үтэгжүүлгэ заал һаа оруулдагбди. Гадна сабшалангаа һайнаар сэбэрлэжэ байдаг гээшэбди.

Эндэ хүдэлдэг тусхай бригада бии. Т-40, Т-30, ДТ-75 түхэлэй гурбан трактор, ГАЗ-51 түхэлэй нэгэ автомашина бригадын мэдэлдэ үгтэнхэй. Хамтадаа 15—20 һурагша болон багшанар даажа байһан сабшалангайнгаа ургаса хураадаг байна. Багшанар Б. Д. Гомбоцыренов, [illegible] Д. Батомункуев гэгшэд бригадые хүтэлбэрилөө. Гэшүүдынь хоёр звено боложо хубааранхай . 9-дэхи классай һурагшад Самбу Сампилов Баир Митыпов хоёр звенонуудые даагшанараар хүдэлөө. Баир Нимаев бригадын комиссар байһан юм.

Звенонуудай хоорондо нүхэр ёһоной мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, дүнгүүдыень үдэр бүхэндэ согсолжо, энээнэй үндэһөөр ханын һонин, «Сахилгаан» хуудаһа гаргадаг һэмди. Гадна онсо шалгарһан, һайнаар ажаллаһан һурагшад моральна болон материальна талаар урмашуулагдадаг байһан aаб даа. Цырен-Дэшэ Банзаргашеев, Баирма Цыденжапова, Сэсэгма Зориктуева болон бусад иимэ хайрада оло дахин хүртэһэн байха. Иигэжэ һайнаар хүдэлһэнэй ашаар лэ 1700 центнер шанар һайнтай үбһэ түрэл совхоздоо тушаагаа. Бригадын гэшүүд дунда зэргээр 120—120 түхэриг түлөсһэ абаһан байха юм.

Энээнэй хажуугаар манай һурагшад куузику ургуулгаар баян дүй дүршэлтэй болоо. 1975 ондо 12 гектарта энэ ургамал тариһан зомди. Тиигэжэ 1500 центнер куузику тушаахадаа, даажа байһан участогайнгаа гектар бүхэнһөөнь 125 центнер ургаса абаһан байнабди. Энэ жэлдэ мүртэй юумэн абтаагүй. Уерэй уһан полиемнай дайраа ха юм.

Мүнөө үедэ малай үбэлжэлгын халуун хаһа түлэг дундаа орожо байна. Тиимэһээ манай Дунда Худанай дунда һургуулиин һурагшад шье энэ шухала хэрэгһээ хажуу тээ үлэнэгүй. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй [illegible] ёһоор хонинодой 4 бригадые. Улаахан-Арлай һү һаалиин фермые шефтээ абаа. Эндэ 3000 хонин, 100 үнеэн харууһалдаг. Юрэдөө,хэхэ юумэн ехэ даа.

Шефскэ хүдэлмэри баһал [illegible] ёһоор ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, манай табиһан түсэб соо иигэжэ уншахат: шефтээ абаһан отарануудайнгаа, фермын хашаа, хореоень хуу сэбэрлэхэ, хонидой байранууд соо ариг сэбэр болгохо, хонишоной булангуудые түхеэрхэ; мал эдеэлүүлхэ 150 хобто, хурьгадые хааха 400 клеткэ хэжэ үгэхэ; шефтээ абаһан бүхы отарануудтаа уһа халааха түхеэрэлгэнүүдые тодхохо гэхэ мэтэ.

Энээнһээ гадна, хонидыень, үнеэдыень эдеэлүүлэлсэдэг. Тэжээлынь дутэлүүлжэ үгэдэг, манай орон соо ба дэлхэй дээрэ болоһо байһан һонинууд тухай хонишодто хөөрэдэг байха юм. «КПСС-эй XXV съезд ба тэрэнэй шиидхэбэринүүдэй бэелэл» гэһэн фотомонтажнууд бригада бүхэндэ үлгэгдэнэ. Хонишодые шефтээ абаһан классууд арбан үдэр соо нэгэ дахин тэдэнэртэ ошожо туһалха уялгатай. Тиимэһээ дээрэ дурдагдагша хүдэлмэри саг соогоо бэелүүлэгдэдэг гэжэ хэлэхэ [illegible] эрхэтэйбди.

Иимэ хүдэлмэриин үрэ дүн һайн лэ байха зэргэтэй. Үнэхөөрөөшье, зунай ажалай четвертиин дүнгөөр үгтэдэг КПСС-эй ба ВЛКСМ-эй райкомуудай, аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые хоёрдохи жэлээ манай һургуули барина. Энэмнай ехэ амжалта гээшэ. Зүгөөр һанаагаа амараад һууха эрхэгүй байһанаа ойндэнэр һайн ойлгонобди.

Тиимэһээ 1976—1977 онуудай һуралсалай жэлнүүдтэ ябуулагдаха хүдэлмэриие эртэнһээ түсэблэжэ, [illegible] ёһоор һуралсалай үйлэдбэриин бригаданууд бүридхэгдэнэ, хэхэ ажалаинь хэмжээн тодорхойлогдоно.

Хорин гектарта куузику, арбан гектарта хартаабха таригдаха. Эндэ хүдэлхэ бригадануудӑй гэшүүд мүнөө бэлэдхэл хэжэ байнхай. Энээнһээ гадна, барилгашадай нэгэ звено нэн түрүүшынхеэ эмхидхэхэ гэжэ шиидэбди. Энэ коллектив Жэбхээһэндэ хониной нэгэ хашаа шэнэлэн заһабарилха зорилготой.

Соведэй шиидхэбэреэр һурагшадай хүдэлжэ олоһон мүнгэнэй хахад өөһэдтэнь үгтэхэ, нүгөө хахадынь нөөсэлгын кассада суглуулагдажа байха. Һүүлдэнь энэ мүнгөөрөө элдэб экскурсинуудта ябаха, аяншалгануудые хэхэ гээд хараалагдана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, энэ хүдэлмэри ехэ туһатай, ашатай үрэ ехэтэй байна. Энээниие һурагшаднай һайнаар ойлгожо, зун болоходо үйлэдбэриин бригаданудта хүдэлхэ дуратайшуул ехэ олон байдаг болоо.

Совхознайшье энэ хэрэгэй шухалые ойлгоно. Тиимэһээ һурагшад пайнаар ажаллахадань, моральна, материальна талаһаань заабол урмашуулдаг. Жэшээлхэдэ, ондондо 500 түхэригэй телевизор һургуулидамнай бэлэглээ. Гадна Ленинград ошохо түлөөһэгүй туристическэ путевконуудые онсо шалгарһан һурагшадта барюулна. [illegible] Агуу Октябриин социалис [illegible]

Ажалда дуратай байхаар эдир үетэниие хүмүүжүүлхэ асуудалые ямараар шиидхэдэг байһан тухайгаа тоб. [illegible] Үхибүүдые ажалда дуратай байхаар хүмүүжүүлхын тула бодото ажалай хүсэтэ эхин тэй тэдэнэрые танилсуулжа, эсэгынь хэжэ ябаһан наһанайнь хэрэтэй тон шухала, гүрэн түрын удха шанартай байһаниие ойлгуулжа, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ажалаи туһаламжаар энэ хүдэлмэри ябуулха шухала гэжэ һанагдана.

И. ХАЛЗАРОВ,
Дунда Худанай дунда һургуулиин багшанарай комсомольско организациин секретарь.
Хэжэнгын аймаг.

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНДА

ТОГТООЛ ХЭР ЗЭРГЭЭР ДҮҮРГЭГДЭНЭБ?

РСФСР-эй хүн зониие ...цертээр хангалгын ша... ба тэрэниие саашадань ...жаруулха хэмжээнүүд ...ай» гэһэн РСФСР-эй Ми...рнүүдэй Советэй 1973 ...) январиин 25-да бата... абаһан тогтоолые бэе...лхэ талаар республикын ...льтурын министерство ...он филармони хэр зэр... хүдэлнэб гэһэн асуу...ые Буряадай АССР-эй ...нистрнүүдэй Совет һая... хаража үзөөд, тусхай ...оол гаргаа.

...үүлэй үедэ уран һай...й хүдэлмэриие ударида... хэрэг һайжаруулагдаа. ...шээнь, һүүлэй гурбан ...эй туршада соёлой, искусствын талаар дээдэ болон тусхай дунда һургуули дүүргэһэн 30 хүн филармонидо эльгээгдээ. Уран һайханай коллективүүдэй, дуушадай, хүгжэмшэдэй, уншагшадай репертуар яһала һайжараа. Композиторнуудтай, уран зохёолшодтой хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээнь, эстрадын эрхим зохёол бии болгохын тула конкурс соносхогдоо һэн. Дуу болон хатарай «Байгал» ансамбльда, эстрадна болон лекториин коллективүүдтэ гэжэ хүгжэмтэ зохёолой захил хэгдэнэ.

Концертнэ ажал ябуулгын хэмжээн дээшэлээ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада шагнагшадан тоо 36 мянгаар олон болоо. Хүдөөгэй ажалшадые болон Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадые хангалга һуратгүй һайжараа. Жэшээнь, 1975 ондо филармониин зохёохы коллективүүд хүдөөдэ болон БАМ-да 1450 концерт харуулаа. Энэнь бүхы концертынь 65.2 процент болонс.

Аймагуудта литература болон искусствын үдэрнүүдые үнгэргэхэ хэрэг заншала болоо. Стадионууд дээрэ искусствын һайндэр үнгэргэлгэ заншажа, түбэй хотонуудһаа зохёохы ажал ябуулгатай коллективүүд, мэдээжэ композиторнууд, театрай, киногон артистнууд уригдана. 1976 оной июль соо «Россиин композиторнууд — гурба дахин орденто Буряадай ажалшадта» гэһэн уряа доро совет хүгжэмэй фестиваль болоо. РСФСР-эй мэдээжэ хүгжэмшэд тэрэ фестивальда хабаадаа.

Гэхэтэй хамта, үшөө дутуу дундануудые ушарһаар. Культурын министерство болон филармониин дирекци республика дотор концертнэ хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулжа шадаагүй. Зарим концертын, артистнарай уран шадабари хадаа үзэл сурталай, уран һайханай, зан абариин талаар хүмүүжүүлхэ эрилтэдэ харюусанагүй. Гадна, симфоническа, хоорой хүгжэмые, арадай дуунуудые, публицистикэ, уласхоорондын асуудалаар сатира, шог ёгто гэхэ мэтын уран уншалгын жанрнуудые олоной дунда нэбтэрүүлгэдэ анхарал багаар хандуулагдана.

Филармониин материально-техническэ үндэһые бэхижүүлхэ, зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэдэй байр байдалые һайжаруулха асуудалнуудые шиидхэхэ талаар республикын Культурын министерство болон филармониин дирекци оролдолго гарганагүй.

Дурсагдаһан дутуу дундануудые усадхажа, ажалшадые уран һайханай талаар хангалгые хүсэд һайжаруулхын тула тодорхой хэмжээнүүдые абахаар Культурын министерство болон филармониин дирекци уялгалагдаа.

АРАДАЙ БАГША АЛДАРТАЙ

ДИРЕКТОРЭЙ ОРЛОГШО

ДААЛГАГДАҺАН ажал... үиэн зүрхэнһөө ханда... алибаа юумые һайнаар, ...артайгаар бүтээхэ гэжэ ... оролдожо ябадаг хү...дые харахадаа, сэдь...шни баясаха. Улаан...ын 3-дахи һургуулиин ...ректорэй орлогшо Вера ...вловна Афанасьеватай ...заха бүрэе минии досоо ...горхол түрэдэг, өөрөө ... һайнаар хүдэлхэ ду...шни хүрэдэг.

...1939 ондо арбан до...той басаган Тарбагатайн ...да һургуулида ерэһэн ...гэхэ. Хоёр жэлэй тур...да эхин классай багшаар ...лөө. Тиигээд пединсти...та һурахаяа ороод, мате...ика заадаг болобо. Тэн... дайнай дүүрэтэр Вера ...вловна хүдэлжэ гараа. ...най шэрүүн үе соо үхи...дтэ математика зааха... гадна, директорэй орон... хүдэлжэ, һургуулияа за...арилха гү, али ажахын ...оошье хүдэлмэри хэхэ ... гарадаг байгаа. Бэрхэ... һэн даа. Гэбэшье Вера ...вловна бүри тэрэ үедэ ...бүүдтэ ном **һайнаар** ...ха, **бүхөөр** ойлгуулха гэ... оролдодог байһан юм. ...анартайгаар хүдэлхэ гэ... эрилтэ өөртөө табиха... гадна, даажа байһан ...ллективэйнгээ гэшүүдые ...мэр хүмүүжүүлхэ гэжэ ...олдодог һэн.

1948 онһоо Улаан-Үдын ...ахи һургуулида хүдэлдэг ...о юм. Тиихэдээ 25 жэл... дээшэ болзор соо Вера ...ловна таһалгаряагүй ...екторэй орлогшоор хү...лэ.

Энэ үе соо арадай гэгээ...дэ хэды ехэ хубилалта ...о гээшэб? Теэд В. П. ...насьева хадаа ажабай...й алхасаһаа таһаран... эрдэм мэргэжэлээ хо... дээшэлүүлжэ, шэнэ ...ые зүбөөр ойлгожо ... хүн.

Үхибүүдые яажа һурга...б гэһэн асуудал мүнөөдэр ...ээ хэзээнэйхиһээ хурсаар ...игдана бшуу. Багшана...й бэлэдхэл һайжаруулха ...аар арадай гэгээрэлэй ...хи зургаанууд бүхы хэм...энүүдые хараалдаг байна. ...эниие һургуулиин хүтэл...рилэгшэд, илангаяа һу...лсалай талаар директо...е орлогшод зүбөөр ойлго... һуралсал болон хүмүү...үүлгын хүдэлмэриин ша...р һайжаруулгые шухала ...рилго болгохо зэргэтэй.

Һуралсалай шанар һайжа...улхын тула ном заалгын ...нэ онол аргые бэдэрхэ ...хала гэжэ Вера Павлов... тоолодог. Тиихэдээ һур...даг, үхибүүе хүгжөөдэг, ...мүүжүүлдэг онол арга ...он янзын байха бүрэ ...йн гэжэ хэлэдэг.

КОММУНИСТКА В. П. ...фанасьева КПСС-эй XXV ...ездын шиидхэбэри соо ...радай гэгээрэл тушаа хэ...гдэһэн мүрнүүдые хэдэн ...ахин уншажа, тэдэнэй уг ...хые багшанартаа хэлэжэ, ...лгуулжа үгэһэн байна. ...үнөө үедэ хэшээлдэ техни...скэ хэрэгсэл угаа туһатай ...бсэг болонхой. Багшын ...өөрөө хэлэһые үхибүүд ...хээрээ шагнаад, экран ...эрэ **нюдөөрөө** харахадаа, ...йнаар хадууха болоно. ...эд техническэ хэрэгсэл ...он янзын байдаг. Тэдэнэй ...га боломжо, ашаг үрэнь ...гнэшэгүй. Мүнөө үедэ ...хническэ хэрэгсэлые хү...лгэжэ шадахагүй багша ...йха ёһогүй гэһэн эрилтэ ...гшанартаа табидаг дирек...орэй орлогшо өөрөө тэдэ...ние хамагһаа түрүүн хэ...глэжэ һураа юм.

Совет һургуулиин һурал...ал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэ...идэ хэшээл хадаа гол һуу...ээлдэг байгаа, мүнөө...ье тиимэ зандаа. Зүгөөр ...үнөө үеын хэшээл хадаа ...магтал һургаха бэшэ, ха...ин үхибүү хүмүүжүүлхэ, ...үтжөөхэ шанартай байха ...һотой. Гадна мүнөө үеын ...эшээл үхибүүндэ эрдэм ...эдэсээ үргэдхэхэ мэдэрэл ...бии болгохо. Научна ша...артай, зүб онол арга хэрэг...лэһэн хэшээлдэ һурагшад ...эдэбхитэй байбал, багшын ...зорилго бэелүүлэгдээ гэжэ ...тоолотдожо болоно.

В. П. Афанасьева намтай ...хөөрэлдэхэдөө, иимэ бодол...нуудые хэлэжэ һуугаа һэн. Багшанарай хэшээлдэ ороходоо, директорэй орлогшо багшын ажалые энэ талаһаань сэгнэдэг.

ВЕРА ПАВЛОВНА имагтал эрилтэ табяад лэ һуудаг хүтэлбэрилэгшэ бэшэ юм. Харин тэрэмнай өөрөө тон бэрхэ багша гээшэ. Теэд хүнэй хэһэн хэшээлые зүбөөр шэнжэлэн, сэгнэлтэ үгэхын тула, залуу багшанарта ёһотой туһаламжа үзүүлхын тула өөрөө жэшээ харуулха болоно даа. Тэрэгүйдэ бүхы һайн эрилтэнүүд хии талаар хэлэһэн үгэнүүд болохо бшуу.

Тиимэһээ байд гээд лэ, Вера Павловна олон багшанарые уряад, харуулан һургалгын хэшээлнүүдые үнгэргэдэг зантай. Тэрэнэй хэшээлнүүдтэ имагтал сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь ерэдэг бэшэ, харин городой болон хүдөөгэй бусад һургуулинуудһаа ерэһэн багшанар орожо, баян дүй дүршэлһөөнь хүртэлсэдэг юм.

Арадай гэгээрэлэй таһагые даагшадай семинарай болоходо, мүнөөнэй хэшээл ямар байха ёһотойб гэһэн асуудалда харюу үгэхын тула В. П. Афанасьевае хэшээлдээ оруулхые гуйһан байгаабди. Тэрээхэн хэшээлые би ехэ зохидшоогоо һэм.

В. П. Афанасьева математикын угаа һайн кабинедтэй юм. Тэрэ кабинет соогоо 4-дэхи класста хэшээл хээ һэн. Хэшээлэйнь темэ — процентнүүд.

Тэрэ хэшээлдэнь тон хэрэгтэй техническэ хэрэгсэлнүүд байгаа. Тиихэдээ КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри соохоо ехэ зохидоор материал шэлэжэ абаһан байба. Табан жэл соо машина болон хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ хэды процентээр ехэ болохоб, хүдэлмэрилэгшэдэй салин хэр нэмэхэб гэхэ мэтын мэдээсэл үхибүүдэй һонор ухаан соо туһаһан байха. Элдэб янзын онол арга бүхэли хэшээл соо хэрэглэн, үхибүүдые процент олуулжа һургахаһаа гадна, багша тэдэнэй сэдьхэл бодолые баяжуулаа. Эхэ оронойнгоо улам бүри баяжаха, улам бүри хүсэтэй болохо байһые эдиршүүл үшөө дахин мэдэжэ абаа. Юһэдэхи табан жэл соо түрэл республикамнай яһала ургаа гэжэ үхибүүд баһал тоо, баримтын ашаар ойлгоо һэн. Иимэ хэшээлэй һургахы болон хүмүүжүүлхы нүлөөн юунтэйшье сэгнэшэгүй бэшэ аал?

Имагтал һуралсал хадаа хүмүүжүүлгын шухала зэбсэг болоно бшуу. Тиимэһээ хэшээл бүхэн хүмүүжүүлхы шанартай байха ёһотой гэһэн һанамжаа директорэй орлогшо өөрынгөө үдэр бүриин хүдэлмэридэ бэелүүлдэг, багшанараашье тиигэжэ һургадаг.

Вера Павловнагай нэгэшье хэшээл һонигүйгөөр үнгэрдэггүй. Хэшээл бүхэниие һонёор, шанартайгаар үнгэргэжэ, үхибүүдэй ухаан бодолые баяжуулдаг.

ТЕЭД Вера Павловна бүхы сэдьхэлээ, бүхы сагаа һургуулида зорюулдаг ха юм даа. Өөрынь сүлөөтэй саг гэжэ тэрээндэ үсөөн ушардаг ёһотой. Хэрбээ тиимэ сагай тудалдаашье һаа, методическа литература уншажа, үнөөхил мэргэжэлээ, уран шадабаряа дээшэлүүлхын тула оролдожол ябадаг байха. Амаралтадаа гараад, ондоо тээшээ ошоходоошье, литература «агнаһан», ерээдүйнь хэшээлнүүдтэ хэрэгтэй болохо зүйл суглуулһан байдаг.

Эхэ оромнай багшын оролдосые үндэрөөр сэгнэнхэй даа. В. П. Афанасьева Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша, РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. «Үбсүүндэнь ялардаг» гэжэ бэшэн алдаад, Вера Павловнагай тиигэдэггүй. тон даруу зантай байһые һанажархёоб. Тиимэ даа, сэхэрмэг аад, даруу зантай хүн юм.

Х. СНЕТКОВА.
Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор.

ЗАВОДОЙ АМАРАЛТЫН ГЭР

ФОТО РЕПОРТАЖ

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой профсоюзай заводской комитет хадаа хүдэлмэришэдэй амаралтада гэжэ 76 мянган түхэригһөө дээшэ мүнгэ энэ жэлдэ гаргашалаа һэн. Тиихэдэ үхибүүдэй зунай амаралтада 161 мянган түхэриг гаргашалагдаа бэлэй. Тиихын хажуугаар заводой хүдэлмэришэдтэ элдэб курорт, санатори болон амаралтын байшангуудта путевконууд үгтэнэ. 1976 ондо заводой 630 хүдэлмэришэд Эхэ ороной элдэб курортнуудта ошожо, бэеэ эмшэлүүлһэн, амарһан байна.

Һаяхан Байгал далайн үзэсхэлэн гоё эрьедэ, «Горячинск» курорт дээрэ ЛВРЗ-гэй амаралтын гэрэй байшан бодхоогдожо, галнуудынь хүрсаар яларба. Энэ амаралтын гэр хадаа заводой коллективэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаһанайнгаа түлөө абаһан шангай мүнгөөр барюулагдаһан байна. Энэ амаралтын гэрэй талмай 300 дүрбэлжэн метр болоно. Эндэ гансата 25 хүн амарха аргагай.

Энэ амаралтын гэрые заводой хүдэлмэришэд өөһэдөө баряа. Эндэ үүжам һаруул таһалганууд, уншалгын заал, телевизор, ванна бии.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. «Горячинск» курортдо ЛВРЗ-гэй амаралтын шэнэ гэр. 2. Шатарай хюлгэ дээрэ «тулалдаан» болоно.

Авторай фото.

С. П. Королевой түрэһөөр 70 жэлэй ойдо

ОНСО ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ...

«Ахамад конструктор» — гэжэ захагүй замбуулинай дайда руу хүн түрэлтэндэ зам табиһан ракетно-замбуулинай түхеэрэлгэнүүдые зохёон бүтээхэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилһэн академик С. П. Королевые нэрлэдэг байһан юм. Харин тэрэ өөр тухайдаа түбшэн даруугаар хэлэдэг бэлэй: «Багахан ракетэнүүдһээ эхилээд, замбуулинай онгосонууд хүрэтэр ракетын элдэб түхеэрэлгэнүүдые зохёохо, бүтээхэ, ниидэлгын үедэ туршан шалгаха гээшэ минии гол хүдэлмэри хододоо болодог юм».

Үшөө табяад онуудта С. П. Королев ороноо хамгаалха зорилготой ракетнэ бүлэг түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые зохёодог конструктор гэжэ гүрэн түрынгөө үмэнэһөө үндэрөөр мэдэрэгдээ һэн. «Хадуур ба Алха» гэжэ хоёрдохи алтан медаляар тэрэ 1961 ондо шагнагдаһан байгаа. «Ракетнэ техникэ хүгжөөлгэдэ, хүниие һуулгаһан «Восток» гэжэ дэлхэй дээрэ түрүүшын онгосо замбуулин соогуур амжалтатайгаар табилгада онсо габьяатай» байһанайнь түлөө тэрэниие шагнаба гээд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ соо хэлэгдээ һэн.

Замбуулинай дайда соогуур онгосонуудай ниидхүүлэгдэжэ эхилһэн жэлнүүдтэ олон мянгаад бэшэг, телеграмма ахамад конструкторай, тэрээнтэй хамта ажаллагшадай, космонавтнуудай нэрэ дээрэ ерэдэг байгаа. «Дэлхэй дээрэ ори ганса эди шэдиие Та зохёобот, — гэжэ 60 наһатай Екатерина Васильевна Позднякова 1961 ондо Куйбышев хотоһоо бэшээ һэн. — Бидэ, эжынэр, Танай, мүн шэдитэ онгосо зохёон бүтээһэн асари ехэ бүхы коллективэйтнай ухаан бодолдо, алтан гарта һүгэдэнэбди, алдаршуулнабди».

Академик М. В. Келдышэй хэлэһэнэй ёһоор, Сергей Павлович Королевой оюун бэлигые, бууралтагүй эрмэ хүсые, энэрхы халуун зүрхэ сэдьхэлые тэрэниие мэдэдэг, тэрээнтэй хамта хүдэлдэг бүхы хүнүүд гүнзэгыгөөр хүндэлдэг байгаа.

Тэрээнтэй хөөрэлдэһэн гү, али бэшэг абалсадаг байһан совет болон гадаадын эрдэмтэдэй хөөрөөнүүдые ТАСС-ай шэнжэлэгшэ хэдэн жэл удаагуур суглуулжа, бэшэжэ абажа байнхай. Эдэнэй заримыень доро толилнобди.

В. А. КОТЕЛЬНИКОВ, СССР-эй Наукануудан академиин вице-президент:

— Хэрбээ Константин Эдуардович Циолковскиин теоретическэ космонавтикын олондо мэдэрэгдэһэн үндэһэ һуури табигша, замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар эрдэм ухаанда үндэһэлһэн түрүүшын түсэбүүдэй автор байһан гэшэ һаань, Сергей Павлович Королев бодото космонавтикын үндэһэ һуури табигша болоно. Энэ элитэ ехэ эрдэмтын, оюун ухаатанай һургаалнуудые бодото байдалда бэелүүлхэ хэрэгтэ Королев бүхы ажаябадалаа, бүхы ухаан бодолоо, залиршагүй бүхы эрмэ хүсэеэ, эмхидхэхы гайхамшаг бэлиг шадабаряа зорюулһан байгаа.

К. Б. БУШУЕВ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент:

— Сергей Павловичтай хамта хүдэлхэ зол хубитай байһан хүм. Тэрэниие эн ухаанда оронгогүй, бүтэшэгүй хэрэг гэжэ олон хүнүүдэй тооложо байхада, тэрэнэй бэелэлгэдэ хизааргүйгөөр этигэдэг, энэ орёо зорилгые гүнзэгыгөөр ойлгодог эрдэмтэ хүниие замбуулинан дайда соогуур ниидхүүлхэ гэһэн агуухэ хэрэгые хүтэлбэрилхэ ёһотой байгаа гэжэ хэлэхэ эрхэтэйб. Ахамад конструктор иимэл хүтэлбэрилэгшэ, эмхидхэлшэ болоһон байгаа. Тэрэнэй ами наһаяа зорюулһан хэрэгэй амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдэхын тула бидэ, тэрээнтэй хамта хүдэлэгшэд, бүхы юумэ хэдэг һэмди.

В. В. ПАРИН, академик, замбуулинай биологи болон медицинын үндэһэ һуури табилсагшадай нэгэн:

— Сергей Павлович нэн түрүүн хүсэл эрмэлзэл ехэтэй, үндэһэ баримтагүй гэжэ бусадай тооложо байха да, энэ хэрэгэй бүтэхэ байһанда этигэжэ, бүхы хүсэ шадалаа, ухаан бодолоо зорюулжа шададаг хүн бэлэй. Хаа-яа сүлөө сагай тохёолдоходо, алибаа асуудалнуудаар хөөрэлдэхэдэшни, мэргэжэлдэнь хабаагүй асуудалнуудааршье айхабтар ехэ юумэ мэдэдэг хүн юм һэн.

Б. Е. ПАТОН, УССР-эй Наукануудан академиин президент:

— Сергей Павлович — агуухэ эрдэмтэ, бүхы наһан соогоо тэрээн шэнги адли болохые эрмэлзэн хүсэжэ ябадаг хүмни мүн.

Гадаадын эрдэмтэдэй хэдэн сэгнэлтэнүүдые харуулаябди.

Герман ОБЕРТ, ракетнэ техникын ба космонавтикын үндэһэ һуури табилсагшадай нэгэн (ФРГ):

— Захагүй замбуулинай дайда шэнжэлхэ үеые үзэхэгүй хаб даа гэжэ би наһатай болоһон дээрэһээ нэгэ үедэ бодомжолһоншье бай хаб. Ородуудай зохёоһон хэмэл одон Газарые тойрон дабшалгын замда гаргагдаба, хэдэн жэл үнгэрһэн хойно замбуулинай дайда соогуур ород хэлэн дууладба. Гагариниие танихаб. Газетэ болон журналнуудан хуудаһануудһаа дээрэһээ уриханаар энеэбхилһэн нюур шарайень хараһан хүм. Гэбэшье минии ехэтэ хүндэлдэг ондоо хүниие, хүсэтэ ракетэ болон замбуулинай дайда соогуур аяншалха талаар түрүүшын онгосо бүтээһэн хүниие танихагүй байнамни халагламаар. Хэһэн, бүтээһэн юумэнэйнь түлөө хүн түрэлтэн тэрээндэ баяр баясхалан хүргэнэ. Хүн түрэлтэндэ мэдэрэгдэхэ, сэгнэгдэхэ гээшэ эрдэм, техникын эгээл элитэ ехэ ажал ябуулагша байха гэһэн үдхатай.

Ханнес АЛЬВИН, физик (Швеци):

— Замбуулинай дайда соогуур ниидэлгые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Сергей Королев хэн нэгэнһээ үлүү ехэ габьяатай байна.

Фредерик ЖОЛИО-КЮРИ, физик (Франци):

— Түрүүшын хэмэл одон хадаа хүгжэлтэ дэбжэлтын түүхэдэ хүн түрэлтэнэй туилаһан агуухэ илалта болоно. Хүн түби дэлхэйһээ таһаран холодохо аргатай болоо.

Нильс БОР, физик (Дани):

— Би замбуулинай дайдые шэнжэлхэ асуудалнуудаар мэргэжэлтэ бэшэб, гэбэшье эрдэмтэ байһан тула, боро бодолтой хүн байһан тула совет шэнжэлэгшэдые амаршалха зол хубида хүртэбэб.

Космонавтикые хүгжөөлгэдэ хэһэн үүргэеэ академик Королевой өөрөө ямараар сэгнэдэг байһые мэдэхэ гээшэ уншагшадта һонирхолтой байха аабза. Иимэ асуудалда харюусахадаа, тэрэ иигэжэ хэлэдэг һэн:

— «Ахамад конструктор — бүхы хэрэгэй ухаан бодол, зүрхэ сэдьхэл» гэжэ таанадай, журналистнуудай нэгэн репортажнуудайнгаа нэгэн соо бэшэһэн байдаг. Үнэхөөрөөшье, би хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэнби. Зүгөөр түлхин гаргагша ракетэнүүдые бүтээхэ, космонавтнуудые бэлдэхэ талаар хэгдэһэн, хэгдэжэ байһан, саашадаашье хэгдэхэ бүхы юумэн хадаа ехэ бүлэг эрдэмтэдэй, конструкторнуудай, бэлигтэй бэрхэ хүнүүдэй гаргаһан оролдолгонуудай үрэ дүн мүн гэжэ бү мартагты. Энээниие ходоодоо һанажа ябахыетнай гуйнаб. Манай арадаар, манай партяар хүмүүжүүлэгдэһэн олон арбаад хүнүүд тухай, олон арбаад эрдэмтэд тухай хөөрэхэ хэрэгтэй. Замбуулинида бидэнэй туйлаһан юумэн ганса нэгэн хүнэй бэшэ, харин бүхы арадай аша габьяа, манай партиин, Ленинэй партиин аша габьяа болоно!

А. РОМАНОВ.
(ТАСС).

«Союз-21» гэжэ замбуулинай онгосын экипаж: командир СССР-эй летчик-космонавт Б. В. Волынов ба борт-инженер В. М. Жолобов С. П. Королевой хүшөөгэй дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

НҮХЭДЭЙ СҮҮД БА АЖАЛАЙ ЖУРАМ

Ажалай журам һайжаруулха асуудал хадаа мүнөө үедэ тон шухала хэрэг болонхой гэбэл, алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэри оньһожоруулагдажа, автомадаар хангагдажа, хиидэ һалаһан сагай үнэ сэн горитойгоор дээшэлнэ ха юм. Нэгэ минута соо манай ороной промышленна предприятинуудта арбаад автомобиль, хэдэн мянган метр бүд болон бусад олон янзын продукци гаргагдана.

Тиимэһээ нүхэдэй сүүдүүдэй нүлөөлхы үүргые улам дээшэлүүлхэ шухала гэжэ промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һайн ойлгодог. Энэ ушарта коллектив ажалай журамтан «эбгүй» ябадалтай тэмсэхэ хэрэгтэ хабаадалсаха аргатай болоно бшуу.

Нарин сэмбын комбинадай нооһо илгалгын цехэй нүхэдэй сүүд ажалай журам һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна, ябуулжашье байна.

Энэ цех соо орохотойгоо хамта, баруун ханадань үлгөөтэй, плакадуудые заабол харахат. Тэндэнь томо хара үзэгүүд аржылдан, хүнэй анхарал татана. «Ажалай журам эбдэгшэдтэй бултадаа тэмсэе!» — гээд уншахадаа, доронь иигэжэ бэшээтэй байһыень обёорхот: «Шалтагаангүйгөөр нэгэ үдэр соо ажалаа хаяа һаашни, 2625 түхэриг сэнтэй 350 килограмм нооһон Эхэ орондомнай дутуу үгтэхэ. Энэ нооһоор эрэ хүнэй 100 костюм оёжо болохо юм. Энээнһээ гадна, ши өөрөө 8 түхэриг 18 мүнгэ дутуу абахаш, 16 түхэриг 50 мүнгэн шангаа алдахаш, 150 түхэриг 48 мүнгэн болохо арбан гурбадахи салингаа хаһуулхаш, байра абаха ээлжээншни хойшолуулагдаха, түлөөһэгүй путевко абаха эрхэгүй болохош».

Энэ плакадай хажууда ажалай журам эбдэһэн хүнүүдэй нэрэнүүд аржыса бэшээтэй байна. Тиихэдээ хэзээ, хэды хоног соо ажалдаа гараагүйб, хаана, хэзээ тэрэнэй муу ябадал зүбшэн хэлсэгдээб, ямар хэмжээн абтааб гээд баһал бэшээтэй. Жэшээлхэдэ, нооһо илгагша Н. Тузикова декабриин 9-һөө 17 болотор ямаршье шалтагаангүйгөөр ажалдаа гараагүй. Тиимэһээ нүхэдэй сүүдэй заседанида уригдажа, эндэ зүбшэн хэлсэһэнэй удаа арбан гурбадахи салингыень үгэхэгүй гэһэн шиидхэбэри абаһан байна. Хиналтын таһагай хүдэлмэрилэгшэ С. Базарова нэгэтэ бэшэ ажалай журам эбдэһэн байна гээд уншанаб. Тиимэһээ нүхэдэй сүүд хаража үзөөд, хэрэгыень профсоюзай цехкомой үзэмжэдэ табиха шиидхэбэри абаа. Тиигэжэ энэ хүдэлмэрилэгшэ ажалһаа гаргуулһан байха юм. Энэ горитой удха шанартай. Юуб гэхэдэ, нүхэдэй сүүдэй гаргаһан шиидхэбэринүүд олоной анхаралда табигдажа, энээниинь хүдэлмэришэн бүхэн харана, бодожо үзэнэ. Юрэдөө, энэ ябадалые дабтахагүй гэһэн һанал түрүүлнэл ёһотой.

Эдэ плакадуудай урда нилээн удаан зогсобоб. Тиигээд нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ Клавдия Изотовна Ковалеватай заабол уулзажа, хөөрэлдэхэ дураmни хүрөө һэн.

Клавдия Изотовна кладовщигаар ажалладаг юм. Хэды сүлөөгүй байдагшье һаа, забһараа олоод лэ ажалай журам эбдэгшэдые дуудаһан, хөөрэлдэһэн лэ байдаг. Тэрэ найман жэлэй турша соо удаа дараалан профсоюзай цехкомой гэшүүнээр һунгагдана. Энэ хугасаа соо нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшээр баһал томилогдодог гээшэ.

— Аяар найман жэл үнгэршэбэ. Намтай суг хүдэлдэг сүүдэймнай гэшүүдшье баһал үнинэй иимэ ниитын хүдэлмэри даажа ябаһан зон ааб даа, — гэжэ нүхэр Ковалева хөөрөө һэн.

Үнэхөөрөөшье, Анна Павловна Калашникова, Варвара Андреевна Суздальцева, Фаина Семеновна Голубева, Маша Андреева, Валя Василенко, Валя Аюшеева болон бусад олон эдэбхитэд Клавдия Изотовнада ехэ туһа хүргэдэг. Эдэнэр ажалай эхилхын, дүүрэхын урда шалгалта эмхидхэжэ, ажалдаа хожомдоһон, ажалай дүүрэхэһээ түрүүн гараад ябашаһан зониие элирүүлдэг, энээнэй үндэһөөр «Халаахай» гаргадаг заншалтай юм. Энээнһээ гадна, бригада бүхэндэ ажалай сагай үнэ сэн тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

— Сэхыень хэлэхэдэ, ажалай журам эбдэлгые һэргылхэ талаар үшөөл бага юумэ хэдэг гээшэбди. Иимэ юрэ бусын ушарай болошоһон хойно олонхидоо хэмжээ абадаг хабди даа. Энээн тухай бодожо үзэхэ хэрэгтэй.

Энэ тон зүб. Тиимэһээ обл профсоведэй президиум дүй дүршэлөө хубаалдаха талаар семинарнуудые эмхидхэхэ тухай бодоо һаань, һайн һэн ха. Гадна нүхэдэй сүүдүүдэй гэшүүдые суглуулжа, хуулиин ёһо гуримууд тухай лекцинүүдые бүри олоор уншадаг болобол, туһатай байха һааб даа.

Тус цехэй нүхэдэй сүүд байгша оной эхинһээ хойшо 17 хэрэг хаража, зохихо шиидхэбэри абаа. Нүхэдэй сүүдүүд тухай дүримэй ёһоор эдэ шиидхэбэринүүд абтаа. Алдуу эндүү гаргаһан нэгэшье ушар үгы. Бүхы хэрэгүүдынь тусхай папка соо хадагалаатай. Абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха дэбтэр түрүүлэгшэдэ бии. Тэрээн сооһоо юун хэгдээб гэжэ тоб байса бэшээтэй байна.

— Һүүлэй үедэ медицинскэ справкануудые худалаар бэшүүлээд асарха ушарнууд үзэгдэнэ, — гэжэ Клавдия Изотовна хөөрэнэ. — Гадна милициин дуудалгада хүртэһэншье зон бии. Ажалдаа архи уугаад ерэдэг хүн ба һал дайралдадаг зандаа.

Людмила Степановна Чуева байгша оной ноябриин 10-һаа 19 болотор ажалдаа гараагүй һэн. Һүүлдэнь медсправка асаржа үгөө. Поликлиникэ ошожо шалгахадань, ноябриин 12-һоо 19 болотор үбшэлөө гэһэн справка врач үгэһэн байба. Харин нүхэр Чуева «хоёр» гэһэн тооень нюль болгожо өөрөө заһаа. Нина Казарбина баһал иимэ муу ябадал хээ һэн. Тиигэжэ тэдэнэрэй ажалдаа ерээгүй үдэрнүүдыень түлөөгүй. Энээнһээ гадна, яла тохохо шиидхэбэри нүхэдэй сүүдэй гэшүүд абаа. Е. Н. Саранова ороодоо нэгэ үдэрэй справкатай аад, тэрэнээ гурбан үдэрэй болгоһон байха юм. Иимэ ушарнуудта поликлиникэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зэмэ баһал бии. Тэдэнэр зарим ушарта ойлгохоор бэшээр һара, үдэрыень бэшэнэ.

Елизавета Петровна Мясникова манай цехтэ яһала үнинэй хүдэлдэг. Теэд энэ эхэнэр архи ууха дуратай. Уухыень уугаад, шууяа гаргадаг, хэрэлдээ үүдхэдэг, ажалдаа найгашанхай юумэ ерэдэг һэн. Тэрэниие оло дахин нүхэдэй сүүдтэ дуудажа, шангаар хөөрэлдөөбди, ялашье тохоод үзөөбди. Теэд балай заһарха ба бэргүй байгаа. Тиимэһээ бага салингай хүдэлмэридэ нэгэ һараар табиха гэжэ шиидээд шорой хамагшаар ажаллажа байхадань, тэрээнтэй оло дахин хөөрэлдөө хээбди, саашадаа хуушан хэбээрээ ябаа һаань, юун болохоб гэжэ ойлгуулхые яһала оролдообди. Мүнөө нүхэр Мясникова хуушан ажалдаа хүдэлнэ. Заһархаб гэжэ үгэеэ үгөө. Һүүлэй үедэ тэрэнэй зүгһөө муу ябадал үзэгдэнэгүй.

Евгений Иннокентьевич Брянский слесареэр хүдэлжэ байхадаа ажалай журам нэгэтэшье эбдэдэггүй байһан юм. Теэд һая ажалдаа ама халамгай ерээд байба. Энэ ушар нүхэдэй сүүдэй үзэмжэдэ табигдаа. Урдань муу ябадал гаргаагүйень, өөрөө зэмээ дүүрэнээр мэдэрһыень хараадаа абажа, донгодолго үгөөд орхихо гэжэ шиидээбди. Энэ ушарта нүхэр Брянскида ехэ найдабари, этигэл үзүүлһэмнай элч. Мүнөө дээрээ һайн хүдэлжэ байна. Энэ хэбээрээ ябаа һаань, донгодолгыень болюулха шиидхэбэри абаха байһамнай дамжаггүй.

Эндэ бэшэгдэһэнһээ абаад харахада, нүхэдэй сүүд сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэнэ гээшэ илангадана. Ажалай журам эбдэхэ ябадалнууд ниитын энэ эмхиин анхарал доро ходо байхадаа, гансал саяһан үдэрнүүдэйнь салин хаһагдана бэшэ, харин олоной үзэмжэдэ табигдажа, ганса эмэ хүнэй хэрэг бэшэ, бүтанай хэрэг болоно, нүлөөлхы үүргэнь горитойгоор дээшэлнэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Соёл культурын hонин

Шэнэ зужэг

«ДОН-КАРЛОС»

hаяхан Буряадай оперо болон баледэй театрта Д. Вердиин «Дон-Карлос» гэhэн оперо табигдаба.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоин — король Филипп II гэгшын рольдо. 2. РСФСР-эй габьяата артистнар Лина Левченко (королева Елизавета Валуа), Дугаржаб Дашиев (Дон Карлос).

П. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ҮБЭЛЭЙНГӨӨ амаралтын үедэ hурагшад холо, ойгуур аяншалжа ерэхые хүсэдэг, эрмэлзэдэг болонхой. Тиимэhээ hонюуша эдэнэрэй элдэб газарнуудые үзэжэ, хаража, хүхюун сэнгэлигээр аяншалжа, амаржа ерэдэгынь түрэлхид, багшанарта hайн мэдээжэ болоhон.

ХОЛЫН АЯНШАЛГАДА МОРДОБО

hурагшадай аяншалгын поезд мүнөөдэр Улаан-Үдэhөө гаража, дулаан уларилтай Дунда Азиин Алма-Ата, Фрунзе, Ташкент хотонуудаар айлшалха болоно. Тус поездоор республикын hургуулинуудай 400-гаад hурагша аян замдаа мордобо. Эдэнэр тус хото городуудаар хэдэн хоногой туршада айлшалаад, түрэл Улаан-Үдэ хотоёо январиин 12-то хүрэжэ ерэхэ юм.

Нүгөөдэ бүлэг hурагшад В. И. Ленинэй ябаhан түүхэтэ газарнуудтай танилсахаар мүн лэ холын аян замда мордобо. Эдэнэр Ленинград, Новгород, Шушенск, Москва хотонуудта хүрэхэ юм. Энэ аяншалгада Улаан-Үдэ хотын 46-дахи, Татауровай, Гусиноозёрскын, Мухыхын, Ивалгын болон бусад дунда hургуулинуудай hурагшад ошоhон байна.

Ажалай Улаан Тугай ордентэ авиационно заводой хүдэлмэришэдэй үхибүүд хоёр бүлэг боложо хубаараад, Владивосток хототой танилсахаар аян замдаа гараба. Мүн Брест, Волгоград хотонуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсахаар республикын аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын бүлэг hурагшад мордонхой.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнын, Прибайкалиин аймагай Шэнэ-Элхиин, Сэлэнгын аймагай Нуур-Түхэмэй болон бусад дунда hургуулинуудай hурагшад Ростов-на-Дону, Ярославль, Горький хото городуудта хүрэжэ ерэхээр ошобо.

Сибириин үнинэй хото городуудай нэгэн — Эрхүү хотын түүхэтэй танилсахаар Сэлэнгын, Яруунын аймагуудай hурагшад hаяар ошохонь.

Энээнhээ гадна, Улаан-Үдэ хототой танилсахаар Хяагтын аймагай Шараголой, Хандагатайн, Дээдэ Ушэгтэйн, Татауровай, Гүндын болон бусад hургуулинуудай 310-аад hурагшад ерэхэ болонхой. Эдэнэр Улаан-Үдэ хототоё 3—5 хоногой туршада танилсаха болоно. Тиихэдэ манай хүршэнэр — Эрхүү хотын hургуулинуудай 90 hурагшад хотын түүхэтэ газарнуудтай, Новоселенгинскын декабристнуудай музейтэй танилсаха юм. Манай хотын аяншалга болон экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд тэдэнэрые Улаан-Үдэ хототоё танилсуулха байна. hурагшад үдэртөө түб хотынгоо ургалта, хүгжэлтэтэй танилсаад, үдэшэндөө Ленинэй ордентэ гүрэнэй оперо, баледэй, ород, буряад драмын театрнуудта орожо, зүжэгүүдые хараха болоно.

Дээрэ дурсагдаhан аяншалгануудhаа гадна, профсоюзуудай Буряадай областной совет мянгаhаа олон путевко республикын предприяти, эмхи зургаануудта тараажа үгэлэн байна. Холын замда ошохо путёвко абаhан hурагшад Горький, Казань, Ярославль, Ростов-на-Дону болон бусад хото городуудаар арбан табан үдэрэй туршада аяншалжа ерэхэ юм. Тиихэдэ самолёдоор ниидэхэ дуратайшуул Ленинград, Шушенск, Москва, Эрхүү хотонуудай түүхэтэ газарнуудтай, музейнүүдтэй танилсаха аргатай.

Зарим hурагшадай үбэлэйнгөө амаралтын үедэ холын аяншалгада ошоходонь, нүгөөдүүлынь Байгал далайн эрьедэ түбхинэhэн Посольскын «Орленок» лагерьта амарха болоно. Тиихэдэ Дээдэ-Онгостой, «Байкальский прибой» гэhэн аяншалагшадай баазанууда хоёр зууhаа олон hурагшад ерэжэ амархаар хараалагдана.

Ингээд лэ мүнөөдэр, [illegible] лөөдэрhөө Шэнэ жэлэй елкын үнгэ бүриин галнууд Улаан-Үдэ хотын талмайнуудта, театрнуудта, хүлээгэй клуб соёлой ордоч [illegible] лон hургуулинууд соо ялаhа... ханьа. Шэнэ жэл алишье наhанай хүн зондо зол жаргал, зугаа наада асардаг ха юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

СПОРТ

ТЕХНОЛОГИЧЕСКА ИНСТИТУДТА...

ПРОФСОЮЗУУДАЙ Түбэй Соведэй суглуулагдамал командын гэшүүн Павел Пеговой дэлхэй дээрэхи эгээл хурдан сэлүүрэнүүдэй нэгэн гэгдэдэг Алма-Ата шадархи Медеогой сэлүүртэ үнгэрэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадахадаа, 500 метрые — 40 секундэ, 10.000 метрые 15 минута 15,4 секундэ соо гаталжа, үндэр үрэ дүнгүүдые харуулhан байна. Тиин РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура болон спортын комитет Зүүн Сибириин технологическэ институдай 3-дахи курсын студент Павел Пеговтэ конькин урилдалгаар СССР-эй спортын мастерай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгобо.

Залуу конькишанай амжалтада тренер, спортын мастер Н. А. Боброва ехэ габьяатай.

* * *

СПОРТЫН арбан зүйлөөр «политехниада» энэ hуралсалай жэлдэ үнгэргэгдэхэ юм.

«Политехниадын» түрүүшын зүйл — санын урилдалгаар мүрысөөн манай республикада болобо. Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй хото городуудай политехническэ институдуудай санашад энээндэ хабаадаhан байна.

Зүүн Сибириин технологическа институдай спортсменүүд командаараа илаба. Эрэшүүлэй дунда 15 километртэ урилдаан олоной анхарал татаа. Манай технологическа институдай багша спортын мастер Григорий Цыбиков энэ зайе 49,46 минута соо дабажа, нэгэдэхи hуури эзэлбэ. 4x10 километрэй эстафетэдэ эрэшүүлнай шалгарhан байха юм.

Эгээл дүтын зайда — 5 километртэ эхэнэрнүүдэй дунда шанга тэмсэл болобо. Зүүн Сибириин технологическа институдай багша СССР-эй спортын мастер Надежда Вершинина эндэ 17.18 минута саг харуулжа илаа.

* * *

ДҮРЭ БУЛЯАЛДАЛГЫН барилдаагаар залуушуулай дунда Шэнэ жэлэй бүхэсоюзна мүрысөөн Москвада үнгэргэгдэбэ.

Зүүн Сибириин технологическа институдай 1-дэхи курсын студент Михаил Елбаскин эндэ хүндэ шэгнүүртэ барилдахадаа, дүрэ шадабаритай барилдаашан боложо ябаhанаа харуулаа. Тэрэ хэдэн уулзалгадаа диилээд, түгэсхэлэй нааданда Грузиин түлөөлэгшэ Л. Махарадзеда булигдажа, хоёрдохи hуури эзэлбэ. Энэнь залуу барилдаашанаймнай, мүн тэрэнэй тренер Г. Б. Баймеевэй ехэ амжалта мүн.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

Уулзалга

ПОЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА ЗОРЮУЛАН...

Буряад ороной бэлигтэ поэт Дондок Улзытуевай түрэhөөр 40 жэлэй ойе республикын олониитын үргэнөөр тэмдэглэhэн тухай газетэнүүдтэ, радио болон телевиденеэр мэдээсэгдээ hэн.

hаяхан Бэшүүрэй аймагай Шэбэртэ тосхоной клуб соо хүн зон олоороо сугларба. Эдэ хүн зон нютагайнгаа хүбүүн, бэлигтэ поэт Дондок Улзытуевай түрэhөөр 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан үдэшэдэ суглараа ха юм.

Бэшүүрэй совхозой директор Н. Б. Манзанов энэ үдэшые нээжэ, тобшохон үгэ хэлэбэ. hүүлээрнь хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат В. Ц. Найдаков ендэртэ гаража, Дондок Улзытуевай зохёохы ажал тухай элидхэл хэбэ.

Уран зохёолшод Н. Дамдинов, И. Калашников, С. Цырендоржиев, Ц. Галанов, Ц-Д. Хамаев гэгшэд поэдэй шүлэгүүд, тэрээнтэй болоhон уулзалганууд, суг хамта ябаhан, hураhан тухай хөөрэжэ, тэндэ сугларагшадые hонирхуулба.

КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой пропаганда болон агитациин таhагые даагша Н. Ф. Истомин поэт Дондок Улзытуев тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

hүүлээрнь Шэбэртын [illegible] дунда hургуулиин hурагшад гоё hайхан концерт табижа, поэт Дондок Улзытуевай зохёоhон дуунуудые гүйсэдхэhэн, шүлэгүүдыень уншаhан байна.

Улаан-Үдэ хотоhоо Шэбэртэдэ ошоhон бүлэг уран зохёолшод поэдэй эхэтэй, түрэлхидтэй уулзаа.

Г. ТОГОЛОЕВ.

Уран зохёол

МОСКВАhАА АБТАhАН hОНИН

1975 оной намар Буряадай уран зохёолшодой ниитэ суглаан болоо hэн. Хэдэн номой авторнууд болоhон бүлэг зохёолшод СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүд болгогдохоор зүүршалагдаhан байгаа.

hаяхан Москваhаа баяртай мэдээсэл ерээ: уран зохёолшод М. Осодоев, Б. Ябжанов (Муртын Балдан) гэгшэд СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүд боложо абтаа.

Б. Ябжанов рассказуудые, повестьнүүдые бэшэдэг. Тэрэнэй «Саланай домог» гэжэ повесть ород хэлэн дээрэ оршуулагдаа. Москвагай «Современник» гэжэ хэблэлээр «Куда ускакал конь» гэhэн нэрэтэйгээр гараа.

М. Осодоев рассказуудые, повестьнүүдые, шүлэгүүдые бэшэдэг зохёолшо. Хоёр повестиинь уран зохёолшо Э. Сафонов оршуулжа, Москвагай «Современник» хэблэлээр «На отшибе» гэhэн нэрэтэйгээр хэблүүлээ hэн.

М. ДАНИЛОВА.

Уран зураг

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ВЫСТАВКЭ

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейдэ үсэгэлдэрhөө эхилжэ хүнүүд олоороо. Үшөө юуб гэхэдэ, РСФСР-эй габьяата уран зураашад Даширабдан Дугаров, Александра Сахаровская болон Буряадай комсомолой шангай лауреат залуу скульптор Геннадий Васильев гэгшэдэй тоосоото выставка нээгдэhэн байна. Эндэ табигдаhан бүтээлнүүд мүнөө намар Монголой Арадай Республикада харуулагдажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө hэн. Буряадай байдал харуулhан Д. Дугаровай триптих, А. Сахаровскаягай үнгэтэ графика, Г. Васильевай «Басаганай дүрэ» гэhэн скульптура иланхаяа hайшаагдана.

Шэнэ жэлээр ехэ бусад зураашадай, скульпторнуудай выставка эмхидхэгдэхэ юм.

С. МУНГАЛОВА.

Театр

АНХАРАЛАА — ЗАЛУУ АРТИСТНАРТА

Үнгэрэгшэ арбан жэлэй туршада Х. Намсараевай нэрэмжэтэ драмтеатрай коллективын бэлигтэй залуу артистнарөөр олошороо. Тэдэнэй бэлиг hайдабаржа жэлhээ жэлдэ бэхижэнэ. Зохёохы ажалтай залуушуулые хүмүүжүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые театрай коллектив суглаан дээрээ зүбшөөн хэлсээд, ургажа ябаhан бэлигтэндэ анхаралаа улам ехээр хандуулха гэhэн зорилго урдаа табиба.

— Мүнөө үеын сэдэбэндэ харуулhан зүжэгүүдтэ хабаадахадаа, залуу артистнар бүхы ухаан бэлигээрээ рольдоо үгтэнги байhаниинь бидэниие урмашуулдаг, — гэжэ театрай ахамад режиссер Ф. С. Сахиров элидхэлдээ тэмдэглээ.

— Эрдэм, техникын дэбжэлтэhээ гэдэргүй, уран зохёолоор, уран зурагаар hонирхожо, ухаан бодолоо дэлгэрүүлхэеэ оролдохо ёhотойбди, — гэжэ театрай уран зураашан В. М. Бройко хэлээ.

— Залуу уран зураашад, зохёолшод, хүгжэмшэдтэй хододоо уулзажа, бэе бэедээ ажал ябуулгаар hонирхожо, бусад театрнуудай артистнартай дүй дүршэлөө халан абалсажа байгаа хада манай бидэнэртэ ялала хүгжэлтэ үгэхэ, — гэжэ тэрэ театрай комсомолой комитедэй секретарь С. Хажитовай бодомжые бусад артистнар дэмжэбэ.

Зохёохы ажалтай залуушуулай ниитын клуб эмхидхэхэ дурадхал М. Жапхандаев оруулба.

— Театрнай залуушуулаи коллектив болонхой. Институт hая дүүргэжэ ерэhэн мэргэжэлтэдтэ найдажа ябанабди. Тэдэнэртэ рольнуудшье олоор хүртэнэ. Жэшээлхэдэ, Владивостогой институт дүүргэhэн артистнарай зарим ниинь жэлэй туршада 7—8 роль гүйсэдхэнэ. Бэлиг шадабари харуулха арга боломжо яhала бии ха юм даа. Харюусалгатайгаар даабаридаа хандажа, оролдосотойгоор хүдэлмэрилээ хада бэлиг талаан бэхижэхэ ёhотой. Бидэнэр анхаралаа залуу артистнарта хандуулнабди, хандуулканшье байхабди, — гэжэ театрай директор Ц. А. Балбаров хөөрэнэ.

Манай корр.

Библиотекэ

МАЛШАДТАА ХҮНДЭТЭЙ

Малшадай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулдагаараа hахалиин хүдөөгэй библиотекэ суурхадаг. Нүүдэл библиотечкэнүүдые олоор эмхидхэжэ, тэдэнэйнгээ номуудые ходо шэнэлжэ байдаг хадань малшад ехэ дуратайгаар библиотекарьнүүдые угтана, hонирхолтой номуудые олоор абажа уншана.

Ямар нэгэ номоор уншагшадай конференци фермэ, гүүртэнүүдтэ үнгэргэдэг заншалтай. Тиимэhээ малшадые номдо дуратай байхаар хүмүүжүүлхэ талаар горитой амжалта туйлаа гэбэл, алдуу болохогүй. Энээнhээ гадна, шэнэ номуудые малшадта худалдаха хэрэгые библиотекарьнүүд эмхидхэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекарь Ирина Козулина шэнэ номуудые абаад, малшадта ошохоёо байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фототекст.

Шэнэ номууд

УНШАГШАДТА ЭЛЬГЭЭГДЭБЭ

Буряадай номой хэблэлээр хэдэн шэнэ ном барлагдажа, үргэн уужам республикымнай уншагшадта эльгээгдэн, номой магазинуудай, библиотекэнүүдэй тагууд дээгүүр табигдаба.

«Талын hолонго» («Радуга в степи»). Иимэ гаршагтай номые иража үзэхэдэ, энэ согсолбори соо буряад уран зохёолшодой рассказууд оронхой байна.

Номой оршолые хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат В. Ц. Найдаков бэшээ. Энэ ном ород хэлэн дээрэ хэблэгдээ.

«Алтаргана». Энэ номой автор — үнинэй багша, Шэтын областиин Агын национальна округой hүдэнтэ нютагта ажаhуудаг зохёолшо, арадай аман зохёолые нарин нягтаар суглуулагша Бадма-Базар Намсараев.

Хэблэлhээ гараhан энэ ном соонь тэрэнэй олон тоото рассказууд оруулагданхай.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «1976 оной түгэсхэл дээрэ» — түрүү бэшэг. «Түрэл партидаа баясхалан хүргэнэбди» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Хабарай амисхаал» — В. Багониной репортаж. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда. «Эрдэмтэд дүнгыень гаргаха» — Э. Улановай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Правда Бурятии» газетын уншагшадта редакциин хандалга.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.55 — Мультфильмнүүд: «Дедушка и внучек», «Ну, погоди!» 8-дахи гаргалга. 11.30 — Классическа опереттануудай ангинууд. 12.20 — Үхибүүдтэ — фильм. «Приключения Калиестышки» (2-дохи сери). 13.30 — «Фантазеры» — баримтата фильм. 13.50 — Забhарлалга. 14.00 — Шэнэ hонин. 14.10 — «Хүн. Бүмбэрсэг дэлхэй. Замбуулин». 14.40 — «Монреаль-76» — спортын дамжуулга. 15.40 — «Дамы и гусары» — Гүрэнэй академическэ Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай фильм-зүжэг. 18.00 — «Время». 18.30 — Мультфильмнүүд: «Дедушка и внучек», «Ну, погоди!» 8-дахи гаргалга. 19.05 — Совет ба хариин эстрадын артистнарай концерт. 20.05 — «Волшебный фонарь». Эстрадын програм-ма. 20.50 — Забhарлалга. 21.00 — Шэнэ жэлэй сэнхир гэрэлэн.

Улаан-Үдэ. 23.50 — Шэнэ жэлээр, хүндэтэ нүхэдүүд! Шэнэ жэлэй амаршалганууд.

«Орбита». 24.00 — «Время». 00.30 — «От и до» — УССР-эй арадай артистнар Ю. Тимошенко Е. Березин хоёрой хабаадалгатай уран hайханай фильм. 01.35 — «Дамы и гусары» — фильм-зүжэг. 03.55 — Опереттын артистнарай концерт. 04.30 — Забhарлалга. 04.40 — «Түрэл оромни» — баримтата фильм. 04.50 — «Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!» Совет арадта амаршалга.

Телефон телеграф радио ХИЛЫН саанаhаа

БУХАРЕСТ

РЕСПУБЛИКЫН БАЯРТА ОЙ

ТАСС

Оронойнгоо түүхэдэхи гайхамшагта үдэрые — республикын байгуулагдаhаар 29 жэлэй ойе румын арад декабриин 30-да hайндэрлэбэ.

Социалис байгуулалтын үнгэрhэн жэлнүүд румын арадай шэн габьяата ажалай, асари ехэ амжалтануудай жэлнүүд болоhон байна. Арадай засагай жэлнүүдтэ республика дотор промышленна үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн 31 дахин ургаа. Мүнөө үедэ Румыниин промышленность 1938 ондо үйлэдбэрилэгдэдэг байhантай адли хэмжээнэй продукци ойролцоол 12 үдэр соо гаргана бшуу.

Румын арад hайн үрэ дүнгүүдтэйгээр Шэнэ жэлые, 1977 оние угтажа байна. РКП-гэй XI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ үшөө нэгэ ехэ алхам хэгдээ. Промышленна продукциин ниитэ хэмжээн жэл соо түсэбтэ даабаринаар харалагдаhанhаа үлүү ехээр — 11,5 процентээр дээшэлhэн байна. Түсэбhөө гадуур 10 миллиардhаа үлүү лей сэнтэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаа.

Энэ жэлэй туйлалтанууд СРР-эй ажалшадта ерээдүйдэ тэшээ бата найдамтайгаар хараха, бүхы түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ үндэhэ hуури табиха арга олгоно.

КАЙР

Зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй hанамжа

ТАСС

Зүүнэй шэглэлтэй национально-түрүү үзэлтэй партиин хүтэлбэрилэгшэ, депутат Халед Мохи Эд-Дин Арадай суглаанай трибунада гаража үгэ хэлэхэдээ, парламентын hунгалтын hүүлээр эмхидхэгдэhэн шэнэ правительствын политическэ ба экономическа программа тушаа партиингаа ямар хараа бодолтой байhые элирхэйлбэ.

Советскэ Союзтай Египедэй хоорондохи хани харилсаае али бүхы талаарнь хүгжөөн бэхижүүлхэ шухала гэжэ Х. Мохи Эд-Дин хэлэбэ. Элдэб оронуудтай ба бүлэг гүрэнүүдтэй манай харилсаан арадаймнай, Эхэ оронoймнай аша туhада, бүхы араб үндэhэн яhатанай аша туhада харюусаха ёhотой гэжэ тэрэ хэлэбэ. Советскэ Союзтай манай холбоо барисаан имагтал манай аша туhада, империализмда эсэргүү тэмсэлэй ниитэ гол ёhонуудай аша туhада харюусадаг байгаа гээд 1952 оной Египедэй революциин бүхы түүхэ, тэрээнhээ хойшо олоной дүй дүршэлнай гэршэлнэ.

Египет болон Араб бусад оронуудта СССР сэрэгэй ба ондоошье туhаламжа үзүүлдэг байгаа, саашадаашье үзүүлхэ аргатай гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Советскэ Союз хадаа арабуудай, Палестинын араб арадай, мүн хүгжэжэ байгаа, ямаршье бүлэглэлдэ хабаададагүй гүрэнүүдэй аша туhые хамгаалдаг агууехэ гүрэн болоно гэжэ Х. Мохи Эд-Дин мэдүүлбэ. Гадна, СССР Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые эбэй ёhоор гуримшуулан шиидхэхэ Женевэдэхи конференциин түрүүлэгшэнэрэй нэгэн болоно.

БЕЙРУТ

Ливандахи байдал

ТАСС

Дайнай hүүлдэ ороноо hэргээхэ тухай асуудалаар Ливанай правительство бусад Араб оронуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна.

Ливанай премьер-министр С. Хосс декабриин 28-да Каир ошобо, удаань тэрэ Ливидэ хүрэхэ юм. Ливаниие hэргээлгэдэ бүхы Араб оронууд хубитаяа оруулха ёhотой гэжэ тэрэ шиидхэбэриингээ урда тээ үшөө дахин мэдүүлбэ.

Хёмороото талануудhаа ехэ буу зэбсэгүүдыень дүрбэн Араб ороной тусхай комитет абаха ёhотой. Эр-Риядай ба Каирай зүблөөнүүдэй энэ шиидхэбэрине харшэ христиан хүсэнүүдэй дүүргэхые арсаhанhаа уламжалан, түбэг бэрхэшээл тохёолдоходоо магадгүй.

Ливанай премьер-министрэй орлогшо Ф. Бутрос декабриин 29-дэ Дамаск ошобо.

ПЬЮ-ЙОРК

Эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ хубита

ТАСС

Уласхоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор батаалха гэhэн Советскэ Союзай дурадхал гүнзэгы ехэ удхашанартай байна гээд ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сессиин түрүүлэгшэ Х. Ш. Амерасингхе мэдүүлээ. Совет үүсхэлые hайшаалга эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ хубита боложо шадаха байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэгүүдээ хуряаха зэргэ амжалта туйлаха хэрэгтэ [illegible] цинүүдэй уласхоорондын [illegible] хинин хүсэлэл оролдолгото ехэ нүлөө үзүүлхэ байна гэжэ Х. Ш. Амерасингхе мэдүүлээ.

Шахардуу байдалай [illegible] хэй дээрэхи бүхы гуламт [illegible] нуудые зайсуулан сар[illegible] шухала гэжэ сессиин [illegible] гүүдтэ зорюулагдаhан [illegible] дүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Вьетнамай Социалис Республикые ООН-ой гэшүүн абаха шухала гэжэ ООН-ой XXXI сессиин түрүүлэгшэ хэлэбэ.

Жэлэй үнгэрбэшье, шиидхэгдэхээр асуудалнууд олон

РИМ. «1976 он Италиич экономикодо хүшэр бэрхэшээлтэ жэл болобо», — гэжэ нютагай хэблэл тэмдэглэнэ.

Дайнай hүүлэй үедэ ороной валютна системэ эгээл ехээр доройтон унаhан байха юм. «Джорно» газетын тоолоон гаргаhанай ёhоор, энэ жэлдэ итальян лиро, американ доллартой сасуулхада, 32 процентээр үнэгүй болоhон байгаа. Даб дээрэ абтаhан баримта мэдээнүүдэй ёhоор, орон дотор юумэнэй үнэ сэн үнгэрhэн жэлдэ 17 процентээр хороhон байна.

Экономическа хүшэр хүндэ байдалhаа гарахын тула правительство хариин оронуудhаа мүнгэ урьhаар абаха баатай болоно. Тиигэжэ капиталис бусад гүрэнүүдтэ, уласхоорондын валютна фонддо Итали 2.300 миллиард доллароор үри шэрэтэй болоо.

БРЮССЕЛЬ. Мүнгэнэй үнэ хэлбэришэгүйгөөр унана, юумэнэй үнэ сэн хүндэрнэ. Эдэ бүгэдэнhөө уламжалан, 1976 ондо орон дотор хүдэлмэригүйшүүлэй тоо нилээд олошороhон байха юм.

Тусхай баримта мэдээнүүдэй ёhоор, үнгэрhэн жэлдэ орон дотор мүнгэнэй үнэ сэн 9 процентээр унаа. Металлургическа, бүд нэхэлгын, электротехническэ, эдеэ хоолой ба промышленностиин бусад hалбаринуудта үйлэдбэриин хэмжээн доошолжо, хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 16 процентээр ургаhан байна. Тиигэжэ 252 мянгаhаа үлүү хүн ажалгүй болонхой. Ойрын hаранuудта эдэнэй тоо 300 мянгада хүрэхэ байха гээд «Пепль» газетэ тэмдэглэнэ.

hүүлэй hаранuудта Бельгидэ буhалгаанай хүдэлөөн улам ургэдөө.

ДЖАКАРТА. Олон асуудалнуудые шиидхэнгүй. Индонези. Шэнэ жэлэй босоhо алхахань.

США-гай Японой ба Баруун Европын капиталис оронуудай монополинуудай дарлалта мүлжэлгэдэ ороhон эсэстэ орон доторнь байдал улам хүшэр хүндэ болоhон байна.

ОСЛО. «Декабрь hарын дүүрэхэдэ Норвегиин 30 мянга гаран хүн зон ажалгүй болохо байна. 1977 ондо эдэнэй байдалай hайжархань мэдэгдэхэгүй», — гэжэ Норвегиин ажалай директорадай хүтэлбэрилэгшын орлогшо Лейв Торгенсен «Борт ланд» газетын корреспондентдэ мэдүүлбэ. (ТАСС).

АНТАНАНАРИВУ

МАЛАГАСИИН АРАДАЙ НАЙДАЛ

«Социализм хадаа гасартахи социально-экономическа асуудалнуудые шиидхэхэ ори гансал зам болоно», — гэжэ Малагасиин бүхы арад зон национальна hайндэрөө тэмдэглэжэ байна.

Нёдондо жэлэй декабриин 21-дэ үнгэргэгдэhэн бүхэарадай референдумэй дүнгүүд декабриин 30-да соносхогдоо hэн. Ороноо социалис хүгжэлтын замда гаргаhан, мүн Малагасиин Демократическа Республикын Конституциие тодорхойлhон Дидье Рацирагые ДРМ-ай президентээр hунгаhан Малагасиин социалис революциин хартиие тараанда[illegible] баадагшадай 95 процентнь баталhан байгаа.

«СПОРТЛОТОГОН», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» декабриин 29-дэ үнгэргэгдэhэн 52-дохи тираж:

«Спортлото»: 8 (бокс), 17 (уран hайханай гимнастика), 23 (хүнгэн атлетикэ), 28 (стол дээрэ теннис наадалга), 38 (hур харбалга), 41 (теннис);

«Спортлото-2»: 4 (эльпинизм), 16 (гимнастика), 23 (санаар трамплинhаа hурэлгэ), 26 (мотобол), 30 (дабагата спорт), 31 (тамаралга).

(ТАСС).

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: секретариат — 2-66-76, приемная — 2-54-93.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02133.